

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 02-12-2009

Møtedato Onsdag d. 02. december 2009 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-23.....	3
Utbyggingsprogram 2010 - 2013.....	10
Budsjett for tilsyn og kontroll 2010.....	16
Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2010 og handlingsprogram 2010 - 2013.....	24
Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013.....	30
Budsjett 2010 med handlingsprogram 2011 - 2013 - Kristiansand Havn KF.....	52
Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2010-2013 - årsbudsjett 2010.....	66

Sak 103/09: Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-23

Vedlegg

Kommunalutvalgets innstilling 241109

Vedlegg 2 - FRPs forslag

Vedlegg 1 - H og KRFs fellesforslag

Saksprotokoll sektor 5.2

Saksprotokoll sektor 2 barnehage

Saksprotokoll sektor 5

Saksprotokoll sektor 3

Saksprotokoll sektor 4

Saksprotokoll Kirkelig Fellesråd

Saksprotokoll sektor 1

Saksprotokoll sektor 6

Saksprotokoll sektor 7 skole

Dato: 04.11.2009
Saksnr.: 200903192-20
Arkivkode E: 145
Saksbehandler: Arne Henrik Lukashaugen, Randi Bentsen og Terje Fjellvang

Saksgang	Møtedato
Kommunalutvalget	24.11.2009
Formannskapet	02.12.2009
Bystyret	17.12.2009

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-2013

Sammendrag:

1. Forutsetninger

Rådmannens forslag til handlingsprogram for perioden 2010 - 2013 bygger på de forutsetninger og prioriteringer som fremgår av vedtatt handlingsprogram for perioden 2009 – 2012, samt vedtatt kommuneplan 2005-2016.

Regjeringen legger opp til reell vekst i de frie inntektene i 2010 på 4,2 mrd. kr, tilsvarende 1,6 pst. Veksten er regnet fra anslaget på kommunesektorens inntekter i 2009 i revidert nasjonalbudsjett 2009.

Veksten i de frie inntektene på 4,2 mrd. skal blant annet dekke:

- 1,5 mrd. kr. i merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen
- 230 mill kr til forebyggende helse
- Oppfølging av omsorgsplan 2015
- 400 nye årsverk i kommunens barnevern
- Styrking av skolen

I tillegg økes overføringene til kommunesektoren for å styrke barnetrinnet og leksehjelp i SFO.

Regjeringen har imidlertid svekket finansieringsordningen for særlig ressurskrevende brukere. På landsbasis utgjør dette 300 mill kr.

Rådmannen foreslår omtaksering av eiendomsskattegrunnlaget med virkning fra 2011. Eiendomsskattegrunnlaget foreslås økt med 10 % i 2010 i tråd med vedtatt handlingsprogram.

Finansuroen i 2008/2009 medførte at kommunens økonomiske stilling ble svekket. Kommunefondet hadde negativ avkastning i 2008, og bidro til at fondsreservene ble redusert vesentlig. Situasjonen for kommunesektoren er endret dels ved at verdensøkonomien er bedret i løpet av inneværende år samt ved at staten bruker kommunene som et redskap i finanskrisen (jfr. tiltakspakkene).

2. Hovedlinjer i handlingsprogrammet

Bystyret har i kommuneplanen vedtatt følgende satsingsområder:

- Landsdelsenter og regional utvikling
- Vekst og verdiskaping
- Levekår og livskvalitet
- Bærekraftig utvikling

Disse bygger opp om visjonen *Vi tror på muligheter!* Forslag til handlingsprogram viser en prioritert oppfølging av satsingsområdene.

Selv med de begrensninger som ligger i de økonomiske rammebetingelsene er det muligheter for å jobbe videre i forhold til de langsikte målene i kommuneplanen.

For å utvikle en robust landsdel som er konkurransedyktig med andre regioner er det nødvendig å styrke samarbeidet med regionale aktører i Agder. Kristiansand deltar sammen med Arendal kommune og med fylkeskommunene i "Regionplan Agder 2020". Hovedmålet med planarbeidet er å skape en helhetlig politikk for Agder basert på samarbeid og partnerskap. Regionplanen kan være med å tydeliggjøre Kristiansands rolle og bidra til utvikling av landsdelen.

Forslag til arealstrategi for kommunene i Kristiansandsregionen er under slutføring. Arealbruk og transport vurderes samlet med hensyn til utbyggingsområder for bolig og næring og for bevaring av grøntområder. Arealstrategien skal samordnes med den pågående kommuneplanrevisjonen, og følges opp ved at det lages felles utbyggingsprogram for bolig og næring.

Som landsdelsenter har Kristiansand et særlig ansvar for å tilrettelegge for utvikling av de regionale kulturinstitusjonene slik at det etableres viktige arenaer for hele Sørlandet. Kommunens andel av finansieringen av nytt teater- og konserthus er innarbeidet. Rådmannen har i tillegg foreslått en gradvis økning i driftstilskuddene til brukerinstitusjonene. Ishall og flerbrukshall på Idda ferdigstilles i 2011 og er et viktig bidrag til å styrke Grimområdet. Det arbeides med å få realisert et aktivitetssenter ved Bystranda og det legges til grunn at dette prosjektet står ferdig i 2013. Kultursektorens ramme øker med over 22 mill kr fra 2009 til 2013.

Tall Ships Race`s arrangeres i 2010 og vil gi omfattende markedsføring av Kristiansand og Sørlandet. Den kommunale bevilgning er på totalt 6,7 mill kr (2006-2010).

Sørlandet er i en suveren posisjon når det gjelder å utvikle virksomheter og skaper verdier av fornybar energi og miljøteknologi. Kristiansand kommune vil ta lederskap i dette arbeidet. Det forutsetter at kommunen spisser den næringspolitiske satsingen de neste årene. Kommunen vil satse på utvikling og profilering av næringsutvikling innen dette området.

Energiprogrammet har vært vellykket i Kristiansand. Rådmannen foreslår derfor en utvidelse av dette programmet, samt et nytt program i samarbeid med ENOVA.

I 2010 forventes det full barnehagedekning i Kristiansand ved etablering av midlertidige plasser. Det legges opp til at midlertidige plasser erstattes i løpet av perioden. Det bygges flere nye barnehager som bidrar til økt kapasitet, men også økt kvalitet og mer rasjonell drift. Samlet sett investeres det for 270 mill kr i perioden.

Satsingen innen omsorg er fulgt opp. Det etableres 15 nye sykehjemsplasser i perioden, 20 nye omsorgsboliger med heldøgns pleie, 15 nye dagplasser på Presteheia sykehjem, etablering av Storebølgen med 8 plasser til sterk funksjonshemmede ungdommer, samt 5 nye PUH-boliger. Samlet sett styrkes driftsrammen til omsorg fra 2009 til 2010 med om lag 22,5 mill kr dels ved nytiltak og dels ved omprioriteringer internt i sektoren.

Kommunen har fortsatt særlige levekårsutfordringer. Kristiansand boligsselskap KF legger opp til å kjøpe om lag 12 boliger for vanskeligstilte (i 2010) og det er innarbeidet driftsmidler til oppfølging av 20-25 bostedsløse, men det er fortsatt betydelige utfordringer på dette området.

Det er de siste ti årene brukt over 1 milliarder kr på nye skoler og oppgradering av skoler i Kristiansand. Denne satsingen fortsetter og er de neste fire årene beregnet å koste 334 mill kr. Oppgraderingen av bygningsmassen vil også gi et betydelig bedre tilbud til elevene, og et bedre arbeidsmiljø for de ansatte som jobber der.

Høyt investeringsnivå og dermed økende rente- og avdragutgifter bidrar til at det er nødvendig å foreta omprioriteringer innen driften. Netto rente og avdragsutgifter stiger med 190 mill fra 2009 til 2013. Økt pensjonsutgifter og omlegging av momskompensasjonsordningen bidrar samlet sett til en innstramning i driften på om lag 108 mill kr fra 2009 til 2013.

Ved rulleringen av handlingsprogrammet har rådmannen i utgangspunktet lagt til grunn innsparingstiltak for de fleste tjenester i 2010. Totale innsparingstiltak i 2010 i forhold til 2009 er på om lag 32 mill kr som stiger til 68 mill kr i 2013 i forhold til 2009. I dette ligger en økning i kravene på helse- og sosialsektoren (omsorg er skjermet) og en lette på skoleetaten. Det er foretatt omprioriteringer i løpet av prosessen og det betyr f.eks at omsorgstjenesten og kultursektoren styrkes.

3. Hovedgrep for å oppnå balanse i budsjettet

Hovedlinjene i vedtatt handlingsprogram følges i stor grad opp.

Høyt investeringsnivå og satsing innen omsorg og kultur er mulig gjort ved

- omtaksering av eiendomsskatten
- omprioritering og effektivisering av driften
- realvekst i frie inntekter

I forslag til handlingsprogram 2010-2013 er det lagt opp til følgende netto driftsresultat:

i mill kr	2010	2011	2012	2013	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	55,2	27,5	21,3	1,9	105,8
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,2	-13,2	-13,2	-13,2	-52,8
Finansiering av investeringer	-30,0	-5,0			-35,0
Bruk/avsetning disposisjonsfond	-12,0	-9,2	-8,1	11,4	17,9

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond samt bundet overføring av investeringsmoms fra drift til investering

Netto driftsresultat i perioden er ikke i tråd med strategien i kommuneplanen (minimum netto driftsresultat på 2% av inntektene).

Hovedutfordringen i årene framover er å oppnå et netto driftsresultat som gjør at kommunens økonomiske handlefrihet økes.

Foreliggende forslag til handlingsprogram imøtekommer fylkesmannens krav om et realistisk driftsresultat (inkludert bruk av driftsfond) som er tilstrekkelig til å finansiere renter, avdrag og nødvendige avsetninger gjennom hele handlingsprogramperioden.

4. Kritiske forhold

Skatt

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Det er for eksempel meget stor usikkert knyttet til skatteavregningen inneværende år. Rådmannen mener imidlertid at skatteanslaget i perioden er nøkternt. Det legges til grunn statens anslag for skattevekst fra 2009 til 2010 (3,6% reelt). For årene 2010 - 2013 forutsetter rådmannen en årlig realvekst i skatt på ca 1 %.

Rente

Rentenivået har i løpet av dette året sunket, og det forventes en styringsrente på ca 1,5% ved utgangen av 2009. Gjennomsnittlig rente er i 2010 budsjettert med knapt 4,0 %. Rente på nye lån er budsjettert med forventet 3-mnd rente de aktuelle år. Dette gir ca 4,3 % i 2010, 4,7% i 2011, 4,9% i 2012, og 5,0% i 2013. For eksisterende lånegjeld er kjente vilkår pr i dag benyttet. Det er ikke lagt inn sikkerhetsmargin for eventuelle renteøkninger utover i perioden. Med en netto lånegjeld (brutto lånegjeld ekskl. lån til avgiftsfinansiert virksomhet og formidlingslån) på omlag 3,6 milliarder i 2009 stigende til 4,7 milliarder i 2013, er Kristiansand kommune sårbar for endringer i rentemarkedet.

Avkastning

Andelen aksjer i energiverksfondets portefølje ble i 2. tertialrapport 2009 foreslått redusert fra 25 % til 20 %, med tilsvarende økning av andelen omløpsobligasjoner. Dette ble gjort for å redusere den kortsiktige risiko. Konsekvensen er en reduksjon i det langsiktige avkastningsmålet til en forventet årlig realavkastning på 3,5 %. Disse forutsetningene er lagt til grunn for dette handlingsprogrammet. Inneværende år antas det at målet nås. I 2008 var det en realavkastning på minus 7,8%. Siden oppstart har fondet hatt en årlig realavkastning på 0,7 %.

Finansiering av nytt teater- og konserthus, Kilden

Kristiansand kommune har sammen med Vest-Agder Fylkeskommune og Cultiva sikret lokal finansiering av nytt teater- og konserthus som planlegges ferdigstilt i 2011. Staten har vedtatt å bidra med 408 mill kr i perioden 2008-2015. Periodiseringen av bidraget er ikke avklart. Dersom bidraget kommer senere enn forutsatt, vil eierne (Kristiansand kommune 80% og Vest-Agder 20%) måtte dekke ekstrakostnader i form av midlertidig finansiering. I forslag til statsbudsjett for 2010 er det innarbeidet et tilskudd fra staten på 64 mill kr. Dette er lavere enn det som er lagt til grunn i vedtatt handlingsprogram.

Å holde budsjetttrammene

Presset på mange av tjenestene er stort. Flere av sektorene sliter med å holde virksomheten innenfor budsjetttrammen for 2009. Det er betydelig utfordringer innen omsorg. Veksten i befolkningen i de aktuelle aldersgruppene medfører fortsatt press på tjenesten. Det vil medføre betydelige utfordringer å holde virksomheten innenfor rammen. Lav arbeidsledighet har bidratt til nedgang i sosialhjelpsutbetalinger. Denne besparelsen er i hovedsak omdisponert internt i sektoren for å styrke omsorgstjenesten.

Vedlikeholdsetterslep

Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep for eiendomsmassen i Kristiansand kommune. I tillegg er det løpende vedlikeholdsbudsjettet for lavt til at bygningsmassens verdi opprettholdes. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det innarbeidet betydelige beløp til rehabilitering av bygninger (hovedsakelig skoler, barnehager og sykehjem). I tillegg er ordinært vedlikeholdsbudsjett økt noe samtidig som det er innarbeidet en ekstra bevilgning på 40 mill kr i perioden. Det er likevel ikke nok til at bygningsmassens verdi opprettholdes i perioden.

Veier

Budsjettet for vintervedlikeholdet ble i 2009 økt med 8,2 mill kr. til ca 19,2 mill kr. Dette ble gjort med utgangspunkt i gjennomsnittlig bruk for de siste 4 årene og prognosen for 2008. Forbruket i 2008 endte opp på 20,1 mill kr. Dersom det ikke blir flere snøfall i 2009 forventes

det balanse i henhold til budsjett. Budsjett for 2010 er foreslått til 19,7 mill kr. Risikoen for overskridelse er fortsatt tilstede. I 2007 var forbruket på hele 29,6 mill kr.

Pensjonsutgifter

Det er svært vanskelig å forutsi fremtidige pensjonsutgifter og hva som skal føres som premieavvik (forskjell mellom pensjonsutgifter og netto pensjonskostnad). Dette området er uforutsigbart og skaper ufordringer i økonomistyringen. Det er imidlertid tatt høyde for økt pensjonskostnad i perioden. Samlet premieavvik og amortisering gir en merbelastning for bykassen i 2013 på 28 mill kr sammenlignet med 2010.

5. Konklusjon og videre behandling

Rådmannen presenterer et meget stramt opplegg. Omorgstjenesten og barnehagetjenesten sliter med å holde aktiviteten innenfor budsjetttrammene inneværende år. Økt press på spesielt omsorgstjenesten som følge av endret demografi kompenseres ikke fullt ut i perioden. Presset på tjenesten vil dermed øke. Det er en stor utfordring å få realisert foreslåtte innsparinger. På den annen siden, mener rådmannen at inntektssiden er nøkternt anslått. Forslaget er i tillegg mindre avhengig av utbytte fra aksjeselskapene kommunen helt eller delvis eier.

Rådmannen vil fremme en tilleggsinnstilling før formannskapet behandler handlingsprogrammet. I tilleggsinnstillingen vil det bli gitt oppdaterte prognoser for skatt (skatteinngangen for oktober og skatteavregningen vil da være kjent), oppdaterte anslag for finansavkastningen og årsprognoser for sektorene, samt eventuelle nye vurderinger vedr. pensjonsutgiftene. Midt-Agder friluftsråd har fremmet en søknad om tilskudd til utbygging av Sandriphæia skianlegg. Av tidsmessige hensyn ble denne ikke tatt med i rådmannens forslag, men vil bli vurdert i tilleggsinnstillingen.

Stortingets behandling av statsbudsjettet vil ventelig ikke medføre vesentlige endringer i kommuneopplegget. Dersom det likevel blir vedtatt endringer i forhold til regjeringens forslag, vil rådmannen innarbeide dette i en tilleggsinnstilling.

Forslag til vedtak - Årsbudsjett 2010

1. Budsjett for Kristiansand bykasse 2010 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2009.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2010 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget.
3. Eiendomsskatten fastsettes til 7 promille av justert takstverdi.
4. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til rådmannens innstilling.
5. Hovedutvalgene gis fullmakt å til vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3,1 prosent samlet sett.
6. Bystyret samtykker i at det opptas de lån som er ført opp i investeringsbudsjettet. Rådmannen delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommuneloven §50. Rådmannen gis fullmakt til å pantsette bygg og anlegg som sikkerhet for de respektive lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill kr. Rådmannen delegeres fullmakt til å godkjenne rentevilkårene.

7. Rådmannen får fullmakt til å foreta sektorvis fordeling av avsetning til lønns- og prisjusteringer og eventuelt andre samleposter av mer teknisk karakter til fordeling.

Forslag til vedtak - Handlingsprogram 2010-2013

1. Handlingsprogram for perioden 2010-2013 vedtas overensstemmende med rådmannens forslag, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2009.
2. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i handlingsprogrammet.
3. Barnehagebehovsplanen for perioden 2010-2013 vedtas.
4. Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2007-2010, godkjennes med foreliggende rullering og med de eventuelle justeringer som følger av bystyrets vedtak. De prioriterte listene for ordinære anlegg, nærmiljøanlegg og lokale kulturbygg, legges som grunnlag for årets søknader om spillermidler.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykt vedlegg:

- Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-2013
- Kommunedelsplan for idrett og friluftsliv
- Barnehagebehovsplan

Elektroniske vedlegg:

- Forslag til betalingssatser
- Oversikt over tilskuddsposter
- Forslag til plan- og utredningsprogram
- Fakta og analyser
- Sammenligninger med andre kommuner
- Drifts- og investeringstiltak utenfor budsjettammen

Sak 104/09: Utbyggingsprogram 2010 - 2013

Vedlegg

Saksprotokoll

sak 215 hør debatten

utbyggingsprogram10-13

Dato: 23.10.2009
Saksnr.: 200904130-4
Arkivkode E: 145
Saksbehandler: Harald Karlsen

Saksgang

Formannskapet
Bystyret

Møtedato

02.12.2009
17.12.2009

UTBYGGINGSPROGRAM 2010 - 2013

Sammendrag:

Utbyggingsprogrammet utgjør en del av kommunens handlingsprogram. Programmet skal ivareta de intensjoner som er nedfelt i gjeldende kommuneplan og utbyggingspolitikk.

Programmet skal følge den ordinære handlingsprogrambehandlingen. Utbyggernes forventninger til byggeaktivitet i kommunen er oversendt rådmannen som underlag til den ordinære handlingsprogrambehandlingen. Det fremlagte program er derfor en oppfølging av forutsetninger i handlingsprogrammet og utbyggernes forventninger til byggeaktivitet for perioden.

Usikkerheten i finansmarkedet vil ha innvirkning på aktiviteten i byggmarkedet. Ifm revisjon av programmet har vi tatt en ekstra høringsrunde med enkelte av aktørene, for å få deres tilbakemelding på forventet oppstart – utbyggingstakt og hvordan de forventer utviklingen ville være de kommende år.

Tilbakemeldingen kan oppsummeres slik:

- Det er fortsatt liten etterspørsel etter boliger.
- Aktørene søker å videreføre igangsatte prosjekter.
- Det arbeides med prosjektutvikling.
- Aktørene mener det er viktig at kommunen legger til rette for at innmeldte prosjekter raskt kan bli realisert når markedet snur.
- Tidligere angitte utbyggingsvolumer bør opprettholdes.

Programmet skal legge til grunn en befolkningsvekst (ca 1%), bidra til en bærekraftig utvikling, etablering av et kjøpers marked, bidra til variasjon av boligtyper. Kartlegging av infrastruktur- / tjenestetiltak skal fremgå av programmet.

Ihht gjeldende politikk skal programmet som minimum tilrettelegge for et boligvolum tilsvarende 700 – 800 enheter.

Programmet slik det nå foreligger tilrettelegger for et volum på ca 940 enheter.

Forslag til vedtak:

1. Utbyggingsprogram for perioden 2010 – 2013 vedtas
2. Utbyggingsområder angitt i programmets tabellverk, skal tilbys inngåelse av utbyggingsavtale før områdene igangsettes

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg: Ingen
Utrykte vedlegg: Program 2010 - 2013

Bakgrunn for saken :

Utbyggingsprogrammet fremmes som egen sak, og samordnes med rådmannens forslag til handlingsprogram for perioden 2009- 2012.

Utbyggernes innspill til forventet aktivitet er formidlet til rådmannen / sektorer og er drøftet ifm den ordinære handlingsprogrambehandlingen.

Generelt:

Vedtatt kommuneplan med satsningsområder og retningslinjer som berører programmet skal søkes innarbeidet. Programmet skal søke å videreføre gjeldende program og tilhørende vedtak.

Utbyggingsprogrammet er et gjennomføringsprogram og skal søke å tilrettelegge for at prosjekter som godkjennes/vedtas kan realiseres. Programmet skal videreføre de intensjoner og mål som ligger i kommuneplanen.

Av sentrale emner kan nevnes:

- Gjennom planlegging og tilrettelegging av infrastruktur bidra til å ivareta en bærekraftig utvikling og et kjøpers marked.
- Prioritere planlegging og utbygging i sentrale bystrøk, langs metroakse og i senter områder.
- Tilrettelegge for et tilfredsstillende og variert boligtilbud innenfor alle bydeler.
- Kartlegge og samkjøre behov for infrastruktur og tjenestetilbud.

Kommunen ved Kristiansand Eiendom skal ihht ny politikk være aktiv i markedet med oppkjøp av grunn, regulering av områder og tilrettelegge for en utvikling av områder. Kristiansand Eiendom har utarbeidet en egen strategiplan for dette arbeidet.

Kommunens næringseiendommer er overført til KNAS, som skal stå for tilrettelegging og utvikling av næringseiendommer.

Situasjonen i finansmarkedet tilsier at vi en tid fremover må forvente lav aktivitet i nybyggingen. Hvor lenge denne situasjonen vil vare, og evt hvor redusert aktivitet og reduksjon i pris en vil få, strides de lærde om. Lav aktivitet vil med stor sannsynlighet medføre prisvekst.

Kommunen skal tilrettelegge for en befolkningsvekst tilsvarende ca.1%. Dette innebærer at det skal tilrettelegges for minimum 700 – 800 boenheter per år.

I programmet er det åpnet en opp for et byggevolum tilsvarende 940 enheter per år for perioden.

Erfaringer fra tidligere program og situasjonen i markedet tilsier at dette volumet ikke vil bli realisert. Fra utbyggersiden påpekes at det fortsatt arbeides med prosjektutvikling av både nye og eksisterende områder, og at kommunen bør være forberedt på en høy aktivitet når markedet snur.

De siste års boligproduksjon (siste 5 år) viser at det er igangsatt ca 500 boliger per år. Siste året (2008) er det igangsatt 390 enheter. Det er de større fortettingsprosjektene knyttet til Kvadraturen og Lund som utgjør en vesentlig andel av produksjonen. I løpet av de 6 første måneder i 2009 er det søkt om igangsetting av noe i overkant av 100 enheter.

En forutsetning for at det i programmet angitt byggevolum kan realiseres, er at situasjonen i finansmarkedet endres. Kommunen vil ha liten eller ingen innvirkning på dette.

Det kommunen kan gjennomføre er å kjøpe opp arealer, utvikle og tilrettelegge disse, behandle planer og avtaler fra de private aktørene og planlegge / tilrettelegge nødvendig infrastruktur.

Det er på bakgrunn av den foreliggende situasjon utarbeidet prognoser for forventet reell boligbygging. Det er tenkt 3 senarier. Lav (ca 50%), Middels (75%) og Høy (100%) aktivitet. Utgangspunkt har vært innmeldt boligbehov. Rådmannen har anbefalt at det er prognose for lav aktivitet som per i dag bør legges til grunn.

Kristiansand er i dag en del av et felles bo- og arbeidsmarked. Vi registrerer økt pendling inn til Kristiansand.

Innenfor utbyggingsområdene i Kristiansand skal det legges det opp til økt tetthet og høy utnyttelse. Variasjon i boligtilbudet er og et uttalt mål. Ved å åpne opp for og tilrettelegge for bygging i både sentrumsnære og i de mer perifere områder, ivaretas dette.

I de sentrale og ytre deler av Vågsbygd (områdene vest for kryss v/Lumber) vil nye utbyggingsområder få kapasitetskrav til eksisterende Vågsbygdvei (Rv 456). Et slikt krav vil kunne sette begrensninger på hvilke prosjekter som realiseres.

Kommunen sammen med vegkontoret har derfor igangsatt et planarbeid for å bedre kapasiteten på Vågsbygdveien/Rv 456. Dette innebærer tiltak for styring av trafikk inn på Vågsbygdveien, og utarbeidelse planer / tiltak på 4 av kryssene langsmed strekningen (2 i Auglandsbukta 1 i Kjosbukta og ved Andøya).

Det legges opp til at utbyggingsområdene som omfattes av kapasitetskravet skal tilbys inngåelse av utbyggingsavtale med innbetaling av bidrag, og at bidraget skal benyttes til kapasitetsutbedrende tiltak og planer langsmed strekningen.

Tilsvarende løsninger må og vurderes ifm utvikling av Havenområdene (Silokaia, Euroterminal) og områdene på Marvikssletta.

På grunn av de investeringer som er gjort, og for tiden synkende elevtall, er det gjennomgående god kapasitet i skolene.

De kortsiktige kapasitetsutfordringene er først og fremst på Flekkerøy, der det vil være svært marginalt om skolene har kapasitet framover. En lavest mulig utbyggingstakt er nødvendig for å unngå skolesprekk. Dette gjelder både barne- og ungdomstrinnet.

I de store utbyggingsområdene på Lauvåsen, Benestad og Justnes/Eidet vil det bli skolebehov på sikt. Det er foretatt en avsetning i investeringsprogrammet i 2013 for evt planlegging av skoler i disse områdene. Også disse områdene vil bli gjenstand for nærmere vurderinger og analyser i egen strukturutredning for skole.

Kommunen har en målsetting om full barnehagedekning. Etablering av barnehager innefor eksisterende utbygde områder er vanskelig pga arealkrav og reguleringsprosesser. Behov må fortløpende søkes løst gjennom erverv av eiendom og gjennom de plan-/avtaleprosesser som gjennomføres.

Som tidligere år legger programmet opp til en videreføring / oppstart innenfor de store feltområdene , Lauvåsen, Justnes og Benestad.

Lauvåsen:

Utbygger har igangsatt opparbeidelse av tekniske anlegg. Videreføring av Hånesveien, g/s vei til Hamresanden, nytt høytrykksbasseng og etablering av skole/oppvekstsenter er kommunens bidrag ifm realiseringen av området. Tekniske anlegg er delvis under planlegging og utførelse og ihht budsjett. Etablering av skole / oppvekstsenter vil fortløpende vurderes når boligbyggingen igangsettes. Utbygger har utsatt oppstart og ønsker å omregulere deler av området til andre boligtyper.

Justneshalvøya:

Utbyggingen er igangsatt. Kommunen og Statens vegvesen (med bidrag fra utbygger) har under bygging ny Ålefjærve. Havlimyra skole/oppvekstsenter og barnehage er under etablering.

Benestad:

Området er under planlegging. Utkast til plan som har vært på høring tilsier at det vil kunne etableres noe i underkant av 2000 boenheter. Planprosess vil klarere områder til skole/barnehage og fremtidig status for skytebane. Ytterligere tiltak vil vurderes ifm reguleringsplanbehandlingen.

Dvergsnes felt B / Tømmerstø felt Fidje:

Områdene er under utbygging. Det gjenstår detaljplanlegging av enkelte delfelt.

Kristiansand Eiendom har ihht vedtatt utbyggingspolitikk utarbeidet en egen strategiplan for oppkjøp av eiendom og utvikling av denne. Oppkjøp av tomter for videresalg og til eget formål er bla gjennomført på Justneshalvøya. I tillegg er det under utarbeidelse/gjennomført planutarbeidelse for områdene Kroodden, Lindebø, Bråvann, Idda og Hellemyr.

Flere større fortettings/transformasjonsområder er under realisering/planlegging. Bl.a nevnes Elvebredden, Tangen, Silokaia, Nybyen, Euroterminalen, SS6 Vågsbygd, Marvikaområdet og Oddemarkaområdet. Prosjektene er forventet å kunne bidrar med vesentlige boligvolumer.

Viktige elementer ifm realisering av disse prosjektene er å sikre variert boligstørrelse og etablering av overordnet infrastruktur(veg). Disse forholdene må sikres gjennom de arealplan- og avtaleprosesser som skal gjennomføres for områdene.

Næring:

Aktivitet innenfor næringsetablering påvirkes og av finanssituasjonen. Hvordan utvikling vil bli er usikker.

I gjeldende kommuneplan er det gitt føringer om at en skal være varsom med å tillate omdisponering av eksisterende næringsarealer til annen bebyggelse/formål. For å sikre arealtilgangen i et langsiktig perspektiv, skal en være varsom med å omregulere industriareal til butikk og forretningsformål.

Næringsarealer beliggende inntil metroakse, i Sørlandsparken og nye nærings-/industriområder skal sikres en høy utnyttelse.

De siste års utvikling med høy aktivitet har tært på arealreserven. Det er derfor igangsatt reguleringsarbeid for å bedre arealtilgangen. Behovet for næringsarealer vil og tas opp som eget tema ifm. kommuneplanrevisjonen.

Erfaringer og videre samarbeid med aktørene i markedet vil gi innspill til revisjoner av programmet og kommuneplanarbeidet. Det vil i den forbindelse kunne utformes nye retningslinjer for næringsarealer og næringsutvikling.

Sak 105/09: Budsjett for tilsyn og kontroll 2010

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Kristiansand, 9. sept 2009

Saksgang

Kontrollutvalget sak 29/09
Bystyret

Møtedato

03.09.2009
07.10.2009

Budsjett for kontrollutvalg og revisjon 2010

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget behandlet budsjettet i møte 03.09.09 og gjorde enstemmig slikt vedtak:

Kontrollutvalget anbefaler bystyret å gjøre følgende vedtak:

Budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Kristiansand kommune for 2010 vedtas med en total ramme på kr 6 218 000,-.

Bakgrunn for saken

Iht. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 18 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og tilsynsarbeid skal følge formannskapetets innstilling til bystyret.

Det er naturlig å dele det totale budsjett for kontroll- og tilsyn i to separate budsjetter, ett for revisjonen og ett for kontrollutvalget (inklusive sekretariatet).

Revisjonssjefen har utarbeidet budsjettforslag for revisjonen i 2010. Dette følger av vedlagte brev av 25.08.09 til kontrollutvalget i Kristiansand. Budsjettet for revisjon av Kristiansand kommune beløper seg til kr 4 847 000,- og omfatter finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon og lovpålagte attestasjonsoppgaver som eksempelvis mva-kompensasjon.

Revisjonssjefen har i tillegg budsjettert tjenester som bestilles gjennom kontrollutvalget. Dette består av selskapskontroll med kr 680 000,- og møteforberedelser og møtedeltakelse i politiske møter mv. med kr 205 000,-.

KU-sekretær har utarbeidet øvrig del av kontrollutvalgets budsjett for 2010. Dette er på kr 486 000,- fordelt med kr 205 000,- på sekretariat og kr 281 000,- på kontrollutvalg for øvrig.

Samlet utgjør budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Kristiansand kommune i 2010 kr 6 218 000,-, ref oppstilling i vedlagte regneark av fra KU-sekretær.

Kristiansand, 09.09.09

Terje Osnes
KU-sekretær

Vedlegg:

Utskrift av kontrollutvalgets møteprotokoll – sak 31/2009
Oppsett budsjett 2010 av 08.09.09 fra KU-sekretær
Brev av 25.08.09 om budsjett 2010 fra revisjonssjefen

UTSKRIFT

AV

KONTROLLUTVALGETS MØTEPROTOKOLL 03.09.09

Kontrollutvalget møtte med 4 medlemmer og et varamedlem.

31/2009 Budsjett for tilsyn og kontroll 2010

Kontrollutvalget gjorde enstemmig slikt vedtak:

Kontrollutvalget anbefaler bystyret å gjøre følgende vedtak:

Budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Kristiansand kommune for 2010 vedtas med en total ramme på kr 6 218 000,-.

For kontrollutvalgets leder

Terje Osnes
Sekretær for kontrollutvalget

Kristiansand kommune
Budsjett for tilsyn og kontroll 2010

Alle tall er ekskl. mva.

Tekst	Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2010	2009	2008
Fast godtgjørelse folkevalgte	86 000	81 000	89 112
Møtegodtgjørelse	77 500	74 000	63 322
Tappt arbeidsfortjeneste	9 000	10 000	1 317
Arbeidsgiveravgift	24 500	24 000	21 679
Materiell, kurs, møteutgifter mm	84 000	94 000	35 888
SUM DRIFT KONTROLLUTVALGET	281 000	283 000	211 318
Utgifter sekretariat	205 000	180 500	204 039
Honorar til revisjonen vedr. møter	205 000	153 500	214 561
Selskapskontroll utført av revisjonen	680 000	580 000	438 000
SUM EKSTERNE TJENESTER	1 090 000	914 000	856 600
REVISJONEN - regnskapsrevisjon, forvaltningsrev. mv.	4 847 000	4 665 000	4 377 000
SUM KONTROLLUTVALG OG REVISJON	6 218 000	5 862 000	5 444 918

08.09.2009
Terje Osnes
KU-sekretær

Kristiansand 25.08.09

Kontrollutvalget i
Kristiansand kommune

Del-budsjett for kontroll- og tilsynsarbeid i Kristiansand kommune for 2010

Budsjettbehandlingen

Iht forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner §18 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og tilsynsarbeid skal følge plan- og økonomiutvalgets innstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker behandles (Kl. §77).

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS – møteforberedelse, deltakelse ved kontrollutvalgs- og kommunestyremøter samt fagkontakt med sekretær

Iht forskrift om revisjon plikter revisor å være tilstede i kommunestyret ved behandling av saker som har tilknytning til revisors oppdrag. Revisor deltar også ved kontrollutvalgets møter. Sekretæren for kontrollutvalget vil ha et visst behov for kontakt med revisjonen for informasjon/drøfting av saksforberedelse til møter. Revisjonens tidsforbruk til møteforberedelse og møtedeltakelse ved politiske møter samt nødvendig fagkontakt med sekretær er budsjettert til kr 205.000,-.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon - revisjonstilskudd

Det følger av Kommuneloven at kontrollutvalget skal påse at kommunen har regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Revisjonstilskuddet er basert på budsjettert tidsforbruk for 2009 til bla løpende revisjon, årsoppgjørrevisjon og alle pliktige attestasjonsoppgaver.

Forvaltningsrevisjon

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS har høsten 2008 laget forslag til en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunen for perioden 2008-2011. Planen er basert på en analyse av kommunens virksomhet mht vesentlighet og risiko. Analysen er utført av revisjonen etter bestilling fra kontrollutvalget. Planen ble vedtatt av kontrollutvalget og bystyret høsten 2008. Planen er dynamisk og behov for endringer vurderes fortløpende. I budsjettert revisjonstilskudd for 2010 er ca. 37,5 % av tidsforbruket beregnet for forvaltningsrevisjon. Det tilsvarende ble lagt til grunn i budsjettet for 2009.

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS – utgiftsvekst fra 2009 - 2010

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS har en samlet utgiftsøkning fra 2009 til 2010 på 7,28 %.

Revisjonstilskuddet utgjør kr 4.847.000,-. Økningen i revisjonstilskuddet er på 3,9 %.

Selskapskontrollen

Selskapskontrollen er regulert i KI § 80 og forskrift om kontrollutvalg §§ 13-15. Kontrollutvalget har vedtatt at det vesentligste av selskapskontrollen skal utføres av Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS. I plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon er det gitt signaler om at det skal gjennomføres revisjon i flere selskaper med kommunal eier interesse. Mål for revisjonen vil kunne være å vurdere om selskapene drives på en slik måte at kommunens målsetting med eierskapet ivaretas på en best mulig måte. Dette kan bety gode og effektive tjenester for kommunen og kommunens innbyggere, og gi en best mulig avkastning og ivaretagelse av samfunnsansvarlig forretningsdrift. Tilskuddet på selskapskontrollen er beregnet til kr 680.000,- i 2010.

Tallbudsjett - 2010 med noter

Vedlagt følger del-budsjett for 2010 for kontroll- og tilsynsarbeid i kommunen. De resterende budsjettposter, knyttet til kontrollutvalgets drift, utarbeides av kontrollutvalgets sekretær. Sekretæren fremmer også forslag til vedtak i saken.

Revisjonens tilskudd fra kommunen er beregnet etter medgått tid og en timepris tilnærmet selvkost .

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

1 vedlegg

Vedlegg

Budsjettforslag for revisjon, selskapskontroll og revisjonens deltakelse ved politiske møter i 2010 - Kristiansand kommune

Tekst	Budsjett 2010	Note
Tilskudd Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS forberedelse, møtedeltakelse kontrollutvalg, bystyre mv.	205 000,00	1
Selskapskontrollen	680 000,00	2
Del-budsjett kontrollutvalget	885 000,00	
Revisjonstilskudd Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS *	4 847 000,00	3

*

kr 4.665.000,- var budsjett i 2009

Noter:

Note 1

Beløpet dekker revisjonens tid til forberedelse og deltakelse ved politiske møter samt et mindre beløp til fagbistand sekretariatet (5t).

Note 2

Selskapskontrollen er en ny og lovpålagt oppgave fom 2006. Selskapskontrollen skal omfatte eierskapskontroll og kan også omfatte forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalget fatter vedtak om at det skal utføres forvaltningsrevisjon, i tillegg til eierskapskontrollen, kan beløpet bli høyere.

Note 3

Revisjonstilskuddet (inkl. merverdiavgiftskompensasjonen) er beregnet til Kr 4 847 000,-. Det er lagt til grunn en utgiftsvekst på 3,9 % for 2010. Det er anslått at ca 37,5 % av budsjettertid vil medgå til forvaltningsrevisjon

Kristiansand, 25.08.09

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Sak 106/09: Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2010 og handlingsprogram 2010 - 2013

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

sak 217 hør debatten

budsjettforslag kristiansand boligselskap kf 2010

KRISTIANSAND BOLIGSELSKAP KF

Dato: 12.10.2009
Saksnr.: 200610060-10
Arkivkode E: 150
Saksbehandler: Dagfinn Solaas

Saksgang	Møtedato
Kristiansand Boligselskap KF	12.11.2009
Formannskapet	02.12.2009
Bystyret	17.12.2009

Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2010 og handlingsprogram 2010 - 2013

Sammendrag:

Kristiansand Boligselskap KF ble etablert 01.01.2006 og overtok/kjøpte alle utleieboligene kommunen eide. Fra 01.01.2007 ble alle boligene til Kristiansand Boligstiftelse, Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger og Kongens Senter/Eldres Hjem leid inn for å samle alle boliger kommunen disponerer i en driftsenhet.

Budsjettet omfatter til sammen 2018 boliger, 927 innleid fra Kristiansand Boligstiftelse, 377 fra Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger, 51 fra Kongens Senter/Eldres Hjem og 663 eid av foretaket.

I tillegg peker kommunen, v/EBT og Flyktningetjenesten, ut leietakere til 91 boliger, 51 eid av Sanitetsforeningen og 40 eid av privat firma.

Stiftelsenes boliger leies inn for et beløp tilsvarende renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, regnskap, revisjon og div. eierkostnader. Foretaket har ansvar for drift, forvaltning, vaktmestertjeneste og ytre og indre vedlikehold.

Husleiene for 2010 foreslås økt med anslagsvis 1.5%(økning konsumprisindeks okt.08 – okt. 09). I tillegg tilpasses leier i anlegg med lavere leie enn markedsleie til "gjengs leie", jfr. Husleielovens § 4.3. Husleiene ligger fortsatt under taket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte(80% dekning).

Driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisstigning og det økte antallet boliger som forvaltes. Vedlikeholdsposten er imidlertid styrket utover forventet prisstigning pga økt behov.

I 2010 vil foretaket ferdigstille 2 bofellesskap for til sammen 17 utviklingshemmede, Bisperga 54 og Andreas Kjærsvet (Storebølgen), kontaktsenter med 3 leiligheter for personer med psykiske lidelser, og 24 omsorgsboliger samlokalisert med sykehjemmet på Prestehøia.

Videre i handlingsprogramperioden startes i 2010 bygging av nytt bofellesskap for 12 utviklingshemmede på Justneshalvøya og nytt bofellesskap for 12 rusmisbrukere/bostedsløse i Setesdalsveien 53. Begge forventes ferdig primo 2011.

Primo 2010 starter renovering av 24 omsorgsboliger på Grimtunet. Arbeidene forventes ferdig okt. 2010.

Foretaket har med dette oppfylt målene i vedtatt boligsosial handlingsplan(2007 – 2011).

Budsjettforslaget viser et underskudd, stort kr. 233.000.-. Underskuddet dekkes av foretakets egenkapital.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret godkjenner kristiansand Boligselskap KF's budsjett for 2010.
2. Bystyret samtykker i at Kristiansand Boligselskap KF tar opp lån til de prosjekter som ferdigstilles og påbegynnes i 2010.
Direktøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelser, samt undertegne lånedokumentene.
Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 50.
Direktøren gis fullmakt til å pantsette bygg som sikkerhet for de respektive lån.
Øvre grense for låneopptak settes til 218 mill. kroner.
3. Kristiansand Boligselskap KF tar sikte på å realisere de prosjekter som er oppført i perioden 2010 - 2013.

Dagfinn Solaas
direktør

Trykte vedlegg: Tallbudsjett for Kristiansand Boligselskap KF

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Kristiansand Boligselskap KF vil i 2010 disponere 2018 boliger for utleie. Foretaket eier selv 663 boliger, leier inn 927 av Kristiansand Boligstiftelse, 377 fra Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger og 51 fra stiftelsen Kongens Senter/Eldres Hjem.

Boligene er øremerket for:

- 960 omsorgsboliger/serviceboliger for eldre
- 189 boliger for utviklingshemmede
- 108 boliger for personer med psykiske lidelser
- 750 boliger for vanskeligstilte/bostedsløse

Foretaket har i tillegg 11 presteboliger.

Samling av alle boliger kommunen disponerer i en driftsenhet gir positiv effekt. Det oppnås administrative besparelser og på sikt vil det oppnås en lik og bedre standard på boligene. Særlig viktig er det at vedlikeholdsmidlene kan settes inn der det er de største behovene.

Stiftelsenes boliger leies inn for en sum som dekker renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, regnskap, revisjon og div. eierkostnader. Kristiansand Boligselskap KF har ansvar for all drift, forvaltning, vaktmestertjeneste og indre og ytre vedlikehold.

Leieavtalene sikrer stiftelsene mot renteøkninger og stiftelsenes positive egenkapital vil være konstant i leieperioden. Det er i budsjettet lagt til grunn lavere leie til stiftelsene i 2010 enn i 2009 pga lavere rentenivå enn forventet på lån som fikk nye renteavtaler i 2009.

Husleiene foreslås økt med anslagsvis 1.5%(økningen i konsumprisindeksen okt. 08 – okt. 09). I tillegg tilpasses leiene i anlegg med leier vesentlig under markedsleie til "gjengs leie". Husleiene vil fortsatt være under taket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte.

De budsjetterte driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisvekst og det økte antall boliger foretaket har ervervet/bygget i 2009 og de boliger som ferdigstilles i 2010. Vedlikeholdsposten er imidlertid styrket utover forventet prisstigning pga økt behov. Antallet ut-/innflyttinger er stort og stadig flere boliger trenger omfattende utbedringer og standardhevinger som for eksempel utskifting av kjøkken, renovering av bad osv.

Boligselskapet har i handlingsprogramperioden påtatt seg følgende prosjekter:

Prosjekter	boliger	Prosjektkostnad	Ferdigstilles
Andreas Kjær's vei bofellesskap	8	45 000	feb 2010
Grim omsorgsboliger – rehab. (24 bol)		24 000	okt 2010
Setesdalsveien 53B - for bostedsløse	12	25 000	feb 2011
Prestheia omsorgsboliger -	24	105 000	jan 2010
UH-boliger på Justneshalvøya	12	45 000	jan 2011
Sum	56	244 000	

Det legges dermed opp til et brutto investeringsnivå på om lag 244 mill.kr. Av dette beløpet finansieres om lag 25.75 mill. kr med statstilskudd.

Flyktningetjenesten har søkt 5-7 nye bofelleskap for mindreårige flyktninger. Foretaket planlegger å erverve store eneboliger spredt i kommunen til dette formålet. Investeringene belaster ikke foretaket økonomisk, da det betales leie som dekker alle kostnader.

I tråd med egnethetsvurderingen som ble foretatt av de kommunale boligene i 2004 skal flere sentrumsnære boliger renoveres i 2010.

For å heve brannsikkerheten i boliger til pleie- og omsorgsformål har foretaket og stiftelsene de 4 siste årene investert ca. 55 mill. i 405 boliger. For de anlegg med lengst responstid fra brannvesen er tiltakene gjennomført. Det gjenstår imidlertid gjennomføring for ca. 600 boliger med sentral beliggenhet. Den økonomiske situasjonen gjør at tiltakene i disse må trekkes ut over en lengre periode.

I vedtatt HP er det innarbeidet følgende tilskudd fra bykassen til foretaket:

Tilskudd	2009	2010	2011	2012
Beløp i 1000 kr	1 700	3 400	5 100	6 800

Tilskuddet var ment å dekke en samlet bevilgning på 80 mill kr i perioden 2009-2011. Foretaket har i løpet av 2009 foretatt hele den planlagte investeringen. Som følge av lavere rentenivå enn forutsatt i vedtatt HP samt lavere byggekostnader for investeringene, kan den planlagte økningen i tilskudd fra 2010 til 2011 utstå.

Det er derfor innarbeidet følgende tilskudd fra bykassen til foretaket:

Tilskudd	2010	2011	2012	2013
Beløp i 1000 kr	3 400	3 400	3 400	3 400

Det er lite økonomisk handlingsrom til ytterligere å bygge/erverve boliger til vanskeligstilte, utviklingshemmede og personer med psykiske lidelser. Dersom bystyret ønsker et høyere investeringsnivå, må det finansieres ved økt tilskudd fra bykassen til foretaket (60-70.000 kr årlig per bolig).

Helse- og sosialsektoren har meldt inn behov for ytterligere kjøp av boliger (jfr forslag til tiltak utenfor rammen). Det anbefales at bystyret avventer rulleringen av boligsosial handlingsplan, før det ev. vedtas ytterligere økning i investeringsnivået.

Kommunen/foretaket har hittil, fra 2004, solgt 53 boliger til ungdom mellom 18 og 35 år etter "Kristiansandsmodellen". I to av foretakets prosjekter, som er omdannet til sameier, gjenstår det å selge 20 leiligheter. Det antas salg av 2 – 3 i 2010 og hvert år i perioden. Salgsinntektene skal nyttes til renovering av boligmasse med dårlig/enkel standard og/eller til opprusting av utomhusarealer i eiendommer der er registrert behov for det.

Det er budsjettert med et underskudd på kr. 233.000.-. Underskuddet dekkes av foretakets egenkapital. Videre i perioden, etter realisering av de planlagte prosjekter, forventes budsjettet å balansere.

Sak 107/09: Kristiansand Parkeringselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013

Vedlegg

Teknisk saksprotokoll, PARKER, 20091027

Saksprotokoll

Forslag til avgiftssatser 2010

Dato: 20. oktober 2009
Saksnr.: 200906778-1
Arkivkode E: 151 Q50
Saksbehandler: Raymond Solaas

Saksgang	Møtedato
Kristiansand Parkeringselskapet styre KF	27.10.2009
Formannskapet	02.12.2009
Bystyret	17.12.2009

Kristiansand Parkeringselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013

Sammendrag:

Kristiansand Parkeringselskap er et kommunalt foretak som inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er utskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre, direkte underlagt bystyret.

Forslag til årsbudsjett og handlingsprogram er stramt, hovedsakelig som følge av betydelige overføringer til bykassa og økte utgifter til leie av parkeringsareal. Netto driftsresultat (det som gjenstår av driftsinntektene etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er fratrukket) utgjør 9-11 mill kr p.r. år i handlingsprogramperioden og er stort sett disponert til bykassa i form av overføringer.

I vedtatt handlingsprogram 2009-2012 utgjør overføringene til bykassa 37,2 mill kr i løpende priser, hvilket foreslås videreført.

Samlet sett foreslås det investeringer for 28,2 mill kr i handlingsprogrammet for 2010-2013. Investeringene finansieres for en stor del av lån, men det legges opp til å benytte ca 4,4 mill kr av disposisjonsfondet.

I forslag til handlingsprogram er det innarbeidet en begrenset utbygging av Børsparken i 2012, ved en utvidelse av det eksisterende p-hus Børsen (54 plasser- 20 mill kr). Byggingen vil ikke påvirke de bevaringsverdige trærne i Børsparken.

I dag har gateparkeringen og de mest sentrale parkeringsanlegg, et belegg (kl 12-15) tett opp mot det maksimale (85 %). Restkapasiteten er begrenset.

Parkeringselskapet disponerer i dag ca 459 midlertidige parkeringsplasser som i løpet av få år trolig blir borte, når områdene bebygges. For å opprettholde tilgjengeligheten på dagens nivå, er det nødvendig å bygge nye parkeringshus, så fremt ikke private aktører skal overta denne oppgaven. Det er viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at

tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport og miljøpolitikken. Innføring av restriksjoner på bilbruken vil kunne endre på dette.

Handlingsprogrammet er basert på at avgiftssatsene for korttidsparkering prisjusteres annet hvert år, dvs. i 2011 og 2013 med en krone pr. time på alle trinn. Dette gir en økning på ca 6 % annet hvert år, hvilket stort sett tilsvarer en prisstigning på 3 % pr. år. Avgiftssatsene er gjenstand for fortløpende vurdering i forhold til trafikkavviklingen. Belegget har stagnert i 2009 hvilket innebærer at avgiftssatsene ikke foreslås justert i 2010, men først fra 2011. Høyere avgiftssatser medvirker til å dempe bilbruken til fordel for kollektivtrafikken, syklende og gående, med de fordeler dette har i forhold til trafikk og miljø. I siste omgang er det en avveining mellom flere hensyn som miljø, trafiksikkerhet, tilgjengelighet, fremkommelighet, kvadraturen som møteplass, samt handels og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken, herunder avgiftssatsene.

Månedsleien for leieplasser og bosoneparkering foreslås prisjustert i samsvar med korttidsparkeringen, dvs. i 2011 og 2013.

I løpet av året kan enkelte plasser få endret avgiftssats, innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger knyttet til trafikkavviklingen i området.

På sikt ser en for seg en ytterligere vridning av avgiftsnivået i retning av gunstigere avgiftssatser i parkeringshusene, sammenlignet med gateparkeringen, hvilket er i samsvar med overordnede planer.

I handlingsprogramperioden øker lånegjelden med om lag 27 mill kr som følge av utvidelsen av p-hus Børsen og reetableringen av parkeringsanlegget på Meieritomta (Gyldengården). I 2013 utgjør lånegjelden om lag 47 mill kr. Renter og avdrag utgjør ca 5 mill kr pr. år.

Parkeringsselskapets driftsresultat de nærmeste årene er stort sett disponert til overføringer til bykassa. Ved utgangen av 2013 ventes disposisjonsfondet å utgjøre om lag 19,6 mill kr, dvs. 31 % av driftsinntektene, hvilket anses som tilfredsstillende. Disposisjonsfondet gjør både bykassa og parkeringsselskapet mindre sårbare overfor økonomiske tilbakeslag i sin alminnelighet. Dessuten vil disposisjonsfondet i en overgangsfase, helt eller delvis, kunne dekke opp for økte finansutgifter i forbindelse med bygging av et nytt parkeringshus.

De inntektsanslag som er lagt til grunn, nivået på overføringer til bykassa, samt de investeringer som foreslås, medfører at det ikke er midler av betydning til disposisjon for andre tiltak de nærmeste årene.

Forslag til vedtak

Årsbudsjett 2010:

1. Budsjett for Kristiansand Parkeringsselskap KF 2010 vedtas i samsvar med daglig leders innstilling (datert 20 oktober 2009) og endringer vedtatt av bystyret.
2. Bystyret samtykker i at det tas opp kr 800 000 i lån til investeringer.
3. De generelle avgiftssatsene for gateparkering, parkeringstomter og for parkeringshusene, fastsettes som omtalt i saken og i vedlegget "Forslag til avgiftssatser 2010".

Handlingsprogram 2010-2013:

4. Handlingsprogram for perioden 2010-2013 vedtas i samsvar med daglig leders forslag og endringer vedtatt av bystyret.
5. Handlingsprogrammets drifts- og investeringsrammer for 2010-2013 legges til grunn i planleggingen og utviklingen av foretaket.
6. De generelle avgiftssatsene fra 2011 vurderes i forbindelse med rulleringen av handlingsprogrammet.

Raymond Solaas
Daglig leder

Trykte vedlegg:
Forslag til avgiftssatser 2010

Utrykte vedlegg:
Detaljert årsbudsjett

Bakgrunn for saken:

ÅRSBUDSJETT OG HANDLINGSPROGRAM 2010-2013

KRISTIANSAND PARKERINGSSKAP KF

Innledning

Kristiansand parkeringsselskap er et kommunalt foretak, dvs. inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er atskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre. Bystyret er foretakets øverste organ.

Vedtekter og formål

Vedtektene angir foretakets formål, som kort sagt går ut på å forestå drift av avgiftsbelagt parkering, herunder drift og vedlikehold av parkeringsanlegg, samt håndheve parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving, delegert kommunen med hjemmel i vegtrafikkloven. I tillegg håndteres klagebehandling og parkeringstillatelser for bevegelsehemmede, samt salg og stands i gågatene.

Det er 27,5 stillinger i foretaket med ansvaret for parkeringshåndhevingen langs 350 km veier og driften av i overkant av 3000 parkeringsplasser (inkl. bosonene) langs gater, på tomter og i 4 (5) parkeringshus.

De samlede driftsinntekter utgjør ca 53 mill kr (2008).

Ut i fra formålet vil parkeringsselskapet arbeide for:

- At trafiksikkerhet og miljø ivaretas
- At fremkommeligheten for alle trafikantgrupper fungerer
- God tilgjengelighet til parkeringsplasser
- Gode livsvilkår for næringslivet

Vedtatte planer av betydning for virksomheten

Transportplan for Kristiansand 1994-2005

Transportplanen for Kristiansand kommune 1994-2005 har en strategi som går ut på at bilbruken dempes, ved bl.a. at antall parkeringsplasser fryses på nåværende nivå (1993 nivå- ca 8400 plasser i kvadraturen). Det legges videre opp til en omfordeling med sikte på å redusere arbeidsparkering, gateparkering, samt lempeligere parkeringskrav knyttet til nybygg, samtidig som betingelsene bedres for handelsparkering, boligparkering og offentlig parkering utenom gate.

Dette innebærer bl.a. at utbygging av parkeringshus skal prioriteres på bekostning av gateparkering. Det legges opp til å gjøre endringen gradvis.

Kommunedelsplan kvadraturen 1998-2010

Baserer seg på parkeringspolitikken i transportplanen, men vil satse sterkere på virkemidler som reduserer arbeidsparkeringen og styrker korttids kundeparkering, herunder mindre gateparkering med overføring til parkeringshus og høyere parkeringsavgifter. To nye parkeringsanlegg foreslås i hovedgatenettet, henholdsvis ved Vestre Strandgt. og

Festningsgt. For øvrig satses det på bedre busstilbud, samt bedre forhold for fotgjengere og syklister på innfartsveiene, for å motvirke vekst i trafikken i kvadraturen. Kvadraturplanen er under revisjon.

Vedtatte handlingsprogram

I tidligere års handlingsprogram er det lagt opp til parkeringsavgift på alle offentlige plasser i kvadraturen. Avgiftsnivået for langtidsparkering skal samordnes med tur/retur billett med buss. Prisnivået for kommunale parkeringsplasser tilpasses prisnivået for private parkeringsplasser og progressive avgiftssatser er innført.

Etter at det ble innført bosoneregulering i syd - østre del av kvadraturen, er nå hele kvadraturen avgiftsbelagt, med unntak av Tangen området som er under regulering. Det er foretatt regulering av parkeringssatsene i sentrale deler av kvadraturen, for å i møtekomme kravet om dagspris minst lik bus billett tur/retur innenfor de nærmeste sonene i rutenettet til Bussen A/S.

I vedtatt handlingsprogram 2009-2012 er Kristiansand parkeringsselskap KF forpliktet til å overføre 37,2 mill kr til bykassa (løpende priser), hvilket innebærer at nesten hele foretakets netto driftsresultat er disponert til bykassa.

ATP

Areal og transportprosjektet (ATP) er et forsøk med alternativ forvaltningsorganisering av transportsystemet for Kristiansandsregionen. Hovedhensikten med forsøket er å tilrettelegge for miljøvennlig transport. Handlingsplanen for ATP - prosjektet har en del tiltak som dreier seg om parkering, hovedsakelig rettet mot langtidsparkering, fjerning av gateparkering og begrenning av gratis parkering for ansatte.

Parkerings situasjonen nå og i fremtiden – tilgjengelighet og kommunen som aktør

Antall parkeringsplasser til disposisjon påvirker først og fremst trafikkavviklingen, herunder tilgjengelighet og fremkommelighet. Imidlertid kan vanskelige parkeringsforhold også virke negativt på trafiksikkerhet og miljø.

Kristiansand parkeringsselskap disponerer i dag en rekke midlertidige parkeringstomter, som det er overveiende sannsynlig vil bli borte om få år, når planlagt utbygging finner sted. Dette gjelder NSB området (216 plasser), Marinetomta (126), Shelltomta (17), Nybyen (100) og Setesdalsveien (37). Til sammen utgjør dette 459 parkeringsplasser, dvs. ca 17 % av kommunens tilbud. Dette, sammen med en utvikling i retning av færre parkeringsplasser langs veier og gater, innebærer at kommunen trolig vil disponere færre plasser i fremtiden, dersom ikke nye plasser skaffes til veie. I dag disponerer parkeringsselskapet ca 70 % av det allmenne parkeringstilbudet i kvadraturen. Det samlede parkeringstilbudet vil trolig ikke svekkes i fremtiden, da de fleste større utbyggingsprosjekter også omfatter parkering. Imidlertid kan parkeringstilbudet i utbyggingsfasen bli svekket.

Belegget har økt merkbart de siste årene og i dag har gateparkeringen og de mest sentrale parkeringsanlegg, et belegg (kl 12-15) tett opp mot det maksimale (85 %), til tross for svak tilbakegang i 2009. Restkapasiteten er begrenset. For å opprettholde tilgjengeligheten på dagens nivå, må trolig parkeringskapasiteten utvides de nærmeste årene. Innføring av restriksjoner på bilbruken vil kunne endre på dette.

Det er viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken. Dersom kommunen skal opprettholde sin posisjon som den dominerende

aktør innen parkering i kvadraturen, er det nødvendig å utvide kapasiteten i form av nye parkeringshus, før de midlertidige parkeringsarealene blir borte.

Transport- og kvadraturplanen prioriterer en gradvis utbygging av parkeringshus, på bekostning av gateparkering og avgiftsbelagt parkering på gateplan. Overføring av parkering fra gateplan til parkeringshus, medfører økte kostnader som ved uendrede markedsforhold, ikke fullt ut kan påregnes kompensert av økte inntekter. Dette påvirker parkeringsselskapets evne til å yte overføringer til bykassa.

Utbygging av nye parkeringsanlegg trenger ikke kun å være begrunnet i behov for flere parkeringsplasser, eller oppfylle krav om lønnsom drift. Både i transport- og kvadraturplanen, samt i vegtrafikkloven, er hensynet til trafiksikkerhet og trafikkregulering overordnet andre hensyn.

Parkeringshus Børsen er det siste parkeringshuset som ble bygd og stod ferdig i 1994. I forhold til intensjonen om gradvis utbygging av parkeringshus for å begrense gateparkeringen, er det nå 14 år siden sist det ble bygd et parkeringshus.

Erfaringsmessig vil et nytt parkeringshus ikke være lønnsomt de første årene. Hovedårsaken til dette er at etterspørselen og dermed også betalingsvilligheten, hittil ikke har vært tilstrekkelig høy til å dekke finansutgiftene. På den annen side viser utviklingen de siste årene økende belegg, stigende betalingsvillighet og dermed bedre lønnsomhet. For å oppnå høyt belegg og lønnsomhet, er god beliggenhet og kundevennlige løsninger av avgjørende. I dag betyr dette en beliggenhet i nærheten av gågatenettet, kino, teater, hotell og restauranter. Et parkeringsanlegg under Børsparken, torvet og Gyldengården (Meieritomta), har trolig en optimal plassering i forhold til godt belegg og lønnsom drift.

Hovedoversikt handlingsprogram 2010-2013

Driftsoversikt

Beløp i 1000 kr

Handlingsprogram løpende priser

	R-2008	B-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013
<u>Inntekter</u>						
Sum driftsinntekter	52 610	50 923	52 673	57 038	58 788	62 632
<u>Utgifter</u>						
Driftsutgifter	36 788	39 201	40 818	43 543	46 399	47 791
Avskrivninger	2 650	1 986	2 699	2 752	2 812	3 565
Sum driftsutgifter	39 438	41 187	43 517	46 295	49 211	51 356
Brutto driftsresultat	13 172	9 736	9 156	10 743	9 577	11 276
<u>Finansinntekter og utgifter</u>						
Renteinntekter	2 273	500	500	500	500	500
Sum finansinntekter	2273	500	500	500	500	500
Renteutgifter og låneomkostn.	1 276	969	1 065	1 342	1 505	2 485
Avdrag på lån	1 541	1 957	1 994	1 901	1 941	2 561
Sum finansutgifter	2817	2926	3059	3243	3446	5046
Resultat finans	-544	-2426	-2559	-2743	-2946	-4546
Motpost avskrivninger	2 650	1 986	2 699	2 752	2 812	3 565
Netto driftsresultat	15 278	9 296	9 296	10 752	9 443	10 295
i % av driftsinntektene	29,0 %	18,3 %	17,6 %	18,9 %	16,1 %	16,4 %

Netto driftsresultat viser en betydelig nedgang etter 2008. Dette skyldes i all hovedsak svakere utvikling på inntektssiden, økte leieutgifter for pareringsareal, samt økte finansutgifter i forbindelse med investeringer. Overføringer til bykassa legger beslag på en stor del av netto driftsresultat i perioden. Netto renter og avdrag (netto finans) øker fra 0,5 mill kr i 2008 til 4,5 mill kr i 2013, dvs. med om lag 4 mill kr. Netto driftsresultat forventes å utgjøre 9-11 mill kr pr. år i handlingsprogramperioden.

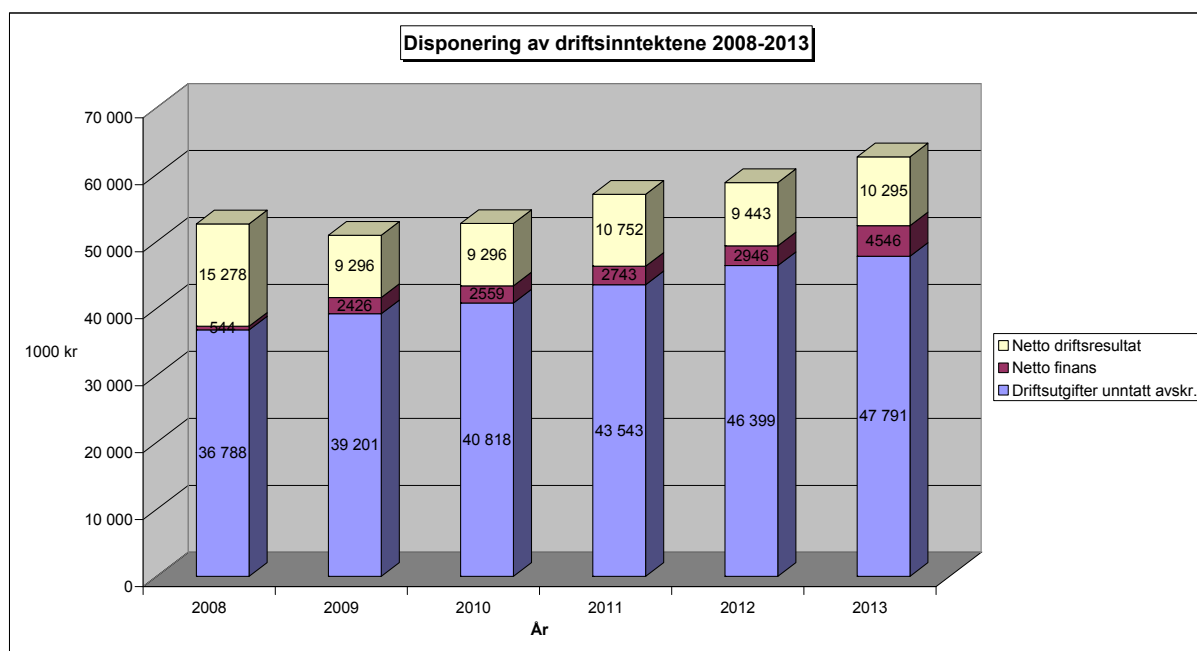
Det legges videre opp til en gjennomsnittlig økning av driftsinntektene på 5,3 % pr. år for årene 2010-2013. Mesteparten av veksten skyldes prisjustering av avgiftssatsene (2011 og 2013, samt nye tiltak (Gyldengården). Avgiftssatsene følger stort sett prisstigningen, jf. avsnittet regulering og inntekter. Driftsutgiftene øker gjennomsnittlig med 5,1 % pr. år. Her skyldes veksten utover prisstigningen (3 %) stort sett økte leieutgifter for parkeringsareal (omsetningsbasert) og nye tiltak.

Disponering av netto driftsresultat

Beløp i 1000 kr

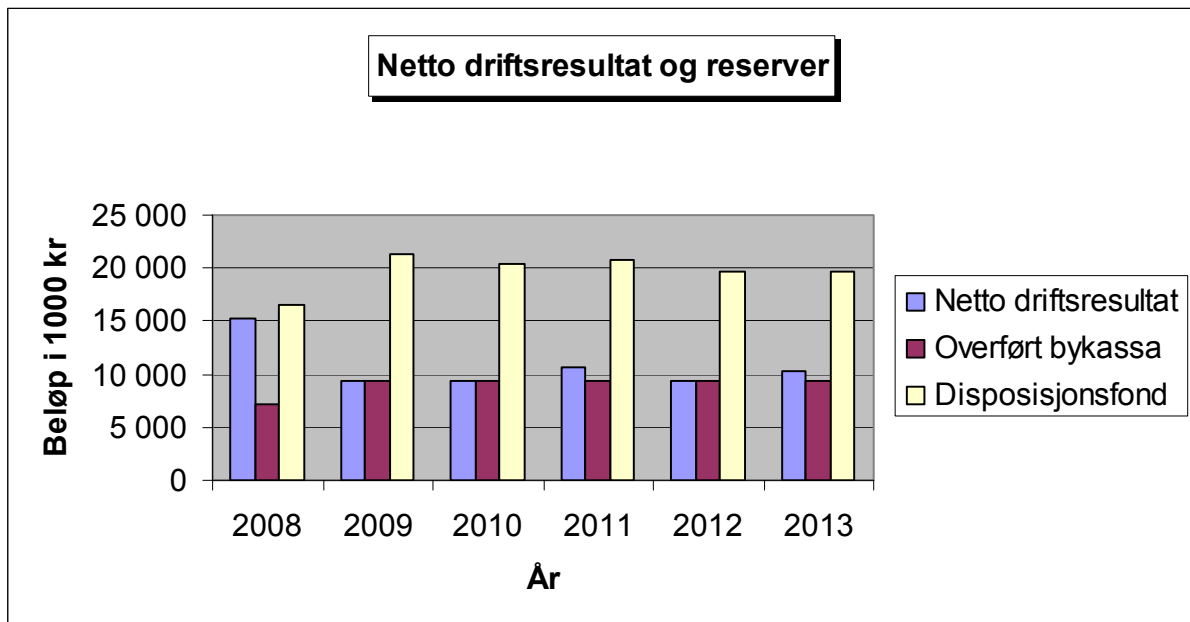
	R-2008	B-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013
Netto driftsresultat	15 278	9 296	9296	10752	9443	10295
Brukt slik:						
Bruk av tidl.års overskudd	4 182	5 937	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	4 182	5 937	0	0	0	0
Overført til investeringer	2 262	0	0	0	0	0
Tilskudd bykassa	7 079	9 296	9 296	9 296	9 296	9 296
Avsatt disposisjonsfond	4 182	5 937	0	1 456	147	999
Sum avsetninger mv.	13 523	15 233	9 296	10 752	9 443	10 295
Overskudd/underskudd	5 937	0	0	0	0	0

I utgangspunktet er netto driftsresultat mer enn tilstrekkelig til å opprettholde parkeringsselskapets drift. I de nærmeste årene er derfor store deler av netto driftsresultat disponert til bykassa, i form av tilskudd. I handlingsprogramperioden legges det opp til at disposisjonsfondet tilføres 2,6 mill kr fra driften, for å finansiere utskiftning av betalingsautomater med relativ kort levetid, men som likevel må budsjetteres under investeringer, jf. budsjett og regnskapsbestemmelsene.

Netto driftsresultat og reserver

Netto driftsresultat viser hva som er til disposisjon av driftsinntektene, etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er trukket i fra. Netto driftsresultat utgjør 9-11 mill kr pr. år i handlingsprogramperioden. Disposisjonsfondet angir de akkumulerte reservene.

Det legges opp til å tilføre disposisjonsfondet ca 2,6 mill kr (2011-13) fra driften, samtidig som disposisjonsfondet finansierer investeringer tilsvarende 4,4 mill kr. Ved utgangen av 2013 ventes disposisjonsfondet å utgjøre om lag 19,6 mill kr, dvs. en reduksjon på 1,8 mill kr i forhold til 2009. Disposisjonsfondet utgjør da ca 31% av driftsinntektene, hvilket anses som tilfredsstillende. Disposisjonsfondet gjør både parkeringsselskapet og bykassa mindre sårbare overfor økonomiske tilbakeslag i sin alminnelighet. Budsjett og regnskapsbestemmelsene for kommunale foretak, pålegger bykassa å dekke inn eventuelle underskudd i foretaket, når dette ikke kan gjøres over det påfølgende års budsjett. Dessuten vil disposisjonsfondet i en overgangsfase, helt eller delvis, kunne dekke opp for økte finansutgifter i forbindelse med bygging av et nytt parkeringshus, slik at overføringer til bykassa kan opprettholdes på et høyere nivå.

Investeringer

Beløp i 1000 kr

	R-2008	B-2009	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013
Utgifter						
Brutto investeringer	3 811	11 800	1 800	1 800	22 600	2 000
Aksjer/andeler	2 869	80	80	100	100	100
Avsetning til bundet inv.fond	80	150	50	50	50	50
Avsetning til likv.reserve	35		0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	6 795	12 030	1 930	1 950	22 750	2 150
Finansiering						
Bruk av lån	1 972	10 800	800	800	21 600	1 000
Tilskudd og refusjoner	180	150	50	50	50	50
Bidrag fra årets drift	2 262	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	1 080	1 080	1 100	1 100	1 100
Bruk av investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Udekket investeringsregnskapet	2 381	0	0	0	0	0
Sum finansiering	6 795	12 030	1 930	1 950	22 750	2 150

Samlet sett foreslås det investeringer for 28,2 mill kr i handlingsprogrammet for 2010-2013. Bygging av p-hus under Øvre torv er utsatt i påvente av kvadraturplanen som ventes å foreligge i 2010. Reguleringen av Børsparken er i gang og reguleringsplanen vil bli fremmet for politisk behandling i 2011. I forslag til handlingsprogram er det innarbeidet en begrenset utbygging av Børsparken i 2012, i form av en utvidelse av det eksisterende p-hus Børsen (54 plasser- 20 mill kr) med inn og utkjøring i Gyldenløvesgt. Byggingen vil ikke påvirke de bevaringsverdige trærne i Børsparken.

Det foreligger en intensjonsavtale fra 1994, hvor parkeringsselskapet er forpliktet til å bygge et parkeringshus tilknyttet parkeringstomten ved Handelens hus.

Investeringer rulleres som forutsatt i vedtatt handlingsprogram. Investeringene finansieres i stor grad av lån, men utskiftning av betalingsautomater for 4,4 mill kr foreslås finansiert av disposisjonsfondet. Dette fordi denne type investeringer har kort levetid (5-8 år).

Lånegjeld og finansutgifter

Ved utgangen av 2002 var parkeringsselskapet på det nærmeste gjeldfri. I og med at alle tidligere reserver og det meste av de fremtidige resultater i handlingsprogramperioden er disponert til overføringer til bykassa, må nye investeringer for en stor del lånefinansieres.

Lånegjeld og finansutgifter	Handlingsprogrammet						
	beløp i 1000 kr	R-2008	B-2009	B-2010	B-2011	2012	2013
Lånegjeld		19 875	31 556	30 362	29 261	48 920	47 359
Renter og avdrag		2 817	2 926	3 059	3 243	3 446	5 046

I forhold til 2008 øker lånegjelden med ca 27,5 mill kr. Renter og avdrag øker med ca 2,2 mill kr. Renter og avdrag som følge av utvidelsen av p-hus Børsen og parkeringsanlegget på Meieritomta (Gyldengården), finansieres i all hovedsak av økte inntekter.

Parkeringsselskapets tålegrense for lånegjeld utgjør trolig ca 110-120 mill kr ved en rente på

5-6 % og moderat lønnsomme investeringsprosjekter. Tålegrensen for lånegjeld kan økes dersom det investeres i mer lønnsomme investeringsprosjekter, jf. Børsen og Gyldengården (Meieritomta), med godt belegg og dermed tilfredsstillende inntjening.

Overføringer til bykassa

Som nevnt tidligere forutsettes det at parkeringsselskapet yter betydelige beløp som overføring til bykassa. I vedtatt handlingsprogram 2009-2012 utgjør dette 37,2 mill kr i løpende priser. I forslag til handlingsprogram 2010-2013 er overføringene videreført på samme nivå i løpende priser, dvs. 37,2 mill kr. Forslag til overføringer er samkjørt med rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-2013 for bykassa. Overføringer til bykassa vil måtte avpasses i forhold til fremtidig investeringsnivå og lønnsomheten av disse, samt eventuelle restriksjoner som måtte bli innført for biltrafikken.

Løpende priser	2009	2010	2011	2012	2013	Sum
Beløp i 1000 kr						
Forslag HP 2010-2013		9 296	9 296	9 296	9 296	37 184
Vedtatt HP 2009-2012	9 296	9 296	9 296	9 296		37 184
Differanse		0	0	0		0

Fra 1989 og frem til 2009 er det i løpende priser overført 155,6 mill kr til bykassa. Det er betydelige beløp som her er kommet gode formål til nytte. Omregnet til parkeringsplasser i parkeringshus dreier det seg trolig om ca 1000 p-plasser. I tillegg er det betalt leie av gategrunn.

bosoneparkering og ordinær avgiftsparkering. Utbyggingen av Tangen vil resultere i at parkeringstilbudet blir regulert og dermed opphører "gratisparkeringen" i dette området. Odderøya er nå regulert i forhold til parkering. Utenfor byen har de fleste kjøpesentrene fri parkering.

Myndighetsutøvelse, i form av håndheving av stanse- og parkeringsbestemmelsene i vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter (offentlige skilt), er i dag en oppgave som kun kan utføres av kommunen. Oppgaven er i utgangspunktet en politioppgave, men kan delegeres kommunene etter søknad. Dersom kommunen ikke har overtatt denne oppgaven, gjennomføres håndhevingen av politiet. Andre aktører kan derfor ikke uten videre gå inn på håndheving i henhold til vegtrafikkloven, uten en forutgående lovendring. Samferdselsdepartementet arbeider med nye parkeringsbestemmelser som kan endre på kommunenes enerettsområde. Disse vil først foreligge om ett til to år.

I forslag til årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013, er inntektsnivået basert på utviklingen de siste årene. Det legges til grunn et nøkternt inntektssanslag i handlingsprogrammet, fordi det er knyttet usikkerhet til hvordan den nye bompengeordningen vil slå ut i forhold til publikums vaner. Det legges opp til å videreføre høyere avgiftssatser på gateplan sammenlignet med nivået i parkeringshusene, som ledd i å oppfylle intensjonen om å vri parkering fra gateplan til parkeringshus. Imidlertid er belegget rimelig høyt i parkeringshusene, hvilket begrenser muligheten for å overføre parkering fra veier og gater til parkeringshus. Nye parkeringshus vil kunne endre på dette.

I vedtatt årsbudsjett og handlingsprogram 2009-2010 er det lagt opp til å øke avgiftssatsene hvert andre år, som ledd i en ordinær prisjustering for å ivareta hensynet til en god trafikkavvikling. En videreføring av dette innebærer prisjustering i 2010 og 2012. I og med at belegget hittil i 2009 viser stagnasjon og svak tilbakegang, er det trafikalt sett ikke så presserende å foreta en prisjustering i 2010. Det foreslås derfor å ikke prisjustere i 2010 og 2012, men først i 2011 og 2013.

Dette innebærer en gjennomsnittlig vekst i de samlede inntektene med 5,3 % pr. år. For øvrig øker inntektene fra 2011 som følge av utvidelsen og gjenåpningen av parkeringsanlegget Gyldengården (Meieritomta).

Det legges opp til å øke avgiftssatsene for korttidsparkeringen med kr 1,- pr. time på alle trinn (ca 6 %) annet hvert år (2011 og 2013), hvilket stort sett tilsvarer en prisstigning på om lag 3 % pr. år. Det er lite hensiktsmessig med avgiftsøkninger under en krone pr. time. Dersom reguleringsmessige forhold tilsier det, dvs. fremkommelighet og tilgjengelighet, kan det være aktuelt å foreslå hyppigere justering av avgiftssatsene. De samlede inntekter i perioden dempes som følge av ingen prisjustering/vekst for gebyr og tilleggsavgifter.

Fast utleie i parkeringshus og på tomter har vært gjenstand for en betydelig økning i leiesatsene de siste årene, for å begrense arbeidsparkering, samt bedre tilgjengeligheten for korttidsparkering. Det dreier seg om 20 % økning i 2008 og 4-17 % økning i 2009, avhengig av beliggenhet. I 2009 har etterspørselen etter faste leieplasser stagnert og for enkelte anlegg gått noe tilbake. Det foreslås derfor at eventuell prisjustering følger korttidsparkeringen, dvs. gjennomføres i 2011 og 2013.

Meieritomta og P-senteret stengte i august 2008, hvilket medførte at 226 populære parkeringsplasser ble borte i bylivssenteret. Avgiftsinntektene er redusert med ca 4,3 mill kr pr. år de neste 2- 3 årene. I byggetiden mottas det erstatning fra Kristiansand næringssselskap A/S for bortfall av inntekter fra parkeringshuset (170 plasser). Nytt parkeringsanlegg Gyldengården (på Meieritomta) vil trolig øke avgiftsinntektene med ca 3 mill kr i 2011 og ytterligere 3-4 mill kr fra 2012. Det er skaffet ca 170 nye parkeringsplasser som kompensasjon for bortfall av plasser på Meieritomta.

Gebyr og tilleggsavgift fastsettes av staten i henhold til vegtrafikklovgivningen, mens avgiftsparkeringen fastsettes av kommunen. Satsene for gebyr og tilleggsavgift har vært uforandret siden 1994.

Antall gebyr og tilleggsavgifter økte i 2006 og 2007 som følge av økt bemanning, men i handlingsprogramperioden legges det ikke opp til vekst. Gebyr og tilleggsavgifter utstedes

som følge av overtredelser av bestemmelsene om stans og parkering, dvs. har et straffeliknende preg, hvilket tilsier en varsom budsjettering.

Erfaringen fra perioden 2000-2003 viser at økte avgiftssatser ikke nødvendigvis gir økte inntekter. På den annen side medvirker trolig høyere avgiftssatser til å dempe bilbruken til fordel for kollektivtrafikken, syklende og gående, med de fordeler dette har i forhold til trafikk og miljø. Rundt kvadraturen er det en rekke alternative handelsområder som kan fortone seg som mer attraktive, dersom parkeringsmulighetene i kvadraturen oppfattes som kostbare og problematiske. Det er ikke gitt at disse alternativene demper bilbruken og dermed samlet sett virker mer positivt på trafikk og miljø.

Det er en avveining mellom flere hensyn som trafikkikkerhet, trafikkavvikling (tilgjengelighet og fremkommelighet), miljøet, kvadraturen som møteplass, samt handels- og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken og dermed også avgiftssatsene.

Som tidligere år legges det opp til at enkelte plasser kan få endret avgiftssats innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger i forhold til hva som er riktig avgiftssats i området. I slike vurderinger legges det stor vekt på trafikkavviklingsperspektivet.

Driftsutgifter

Det er innarbeidet en gjennomsnittlig økning i driftsutgiftene på 5,1 % i handlingsprogramperioden. I utgangspunktet er det lagt til grunn en årlig prisstigning på 3 %, jf. kommunen for øvrig. Utover dette dreier det seg om økte utgifter som følge av aktivitetsvekst (Gyldengården fra 2011 og 2012) og økte leieutgifter knyttet omsetningsbasert leie.

Parkeringssekskapet er opptatt av å drive effektivt, herunder å benytte ny teknologi for å yte god service til befolkningen. En viktig del av parkeringssekskapets virksomhet er parkeringshåndhevingen, som krever tilstrekkelig og kompetent bemanning for å fungere tilfredsstillende.

Overføring av parkering fra gater og plasser til parkeringshus, medfører økte utgifter i form av driftsutgifter (tilsyn, vedlikehold, strømforbruk) og finansutgifter.

Renteutgiftene er basert på en langsiktig flytende rente på om lag 5 %, men for 2010 er det lagt til grunn 3,5%. Halvdelen av parkeringssekskapets langsiktige gjeld er fastrente lån som skal fornyes i 2011. Rentesatsen for fastrentelånet er 4,23 %, hvilket er høyere enn dagens flytende rente. Lånene har en gjennomsnittlig nedbetalingstid på ca 20 år. Gjenværende økonomisk levetid for anleggsmidlene utgjør ca 26 år. Avdragstiden kan trolig utvides til ca 26 år om ønskelig, jf. kommunelovens § 50 nr. 7

Fordeling av investeringer p.r. prosjekt:

FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM 2010-2013

Beløp i 1000 kr

Prosjekt	Tekst	Tidl. bev.	2010	2011	2012	2013	Sum 2009- 2012
	Investeringer:						
1905810	Nyanlegg	Løpende	800	800	800	1 000	3 400
1905803	P-hus Børsen				20 000		20 000
1905823	Transportmidler				800		800
1905825	Betalingsautomater	Løpende	1 000	1000	1 000	1 000	4 000
1905830	P-hus Meieritomta						0
	Sum		1 800	1 800	22 600	2 000	28 200
	Finansiering:						
1905810	Bruk av lån	Løpende	800	800	800	1 000	3 400
1905803	Bruk av lån				20 000		20 000
1905823	Bruk av lån		0	0	800		800
1905825	Bruk av disposisjonsfond	Løpende	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
1905825	Bruk av lån	Løpende	0	0			0
1905830	Bruk av lån		0	0	0	0	0
	Sum		1 800	1 800	22 600	2 000	28 200

Parkeringsplasser til disposisjon

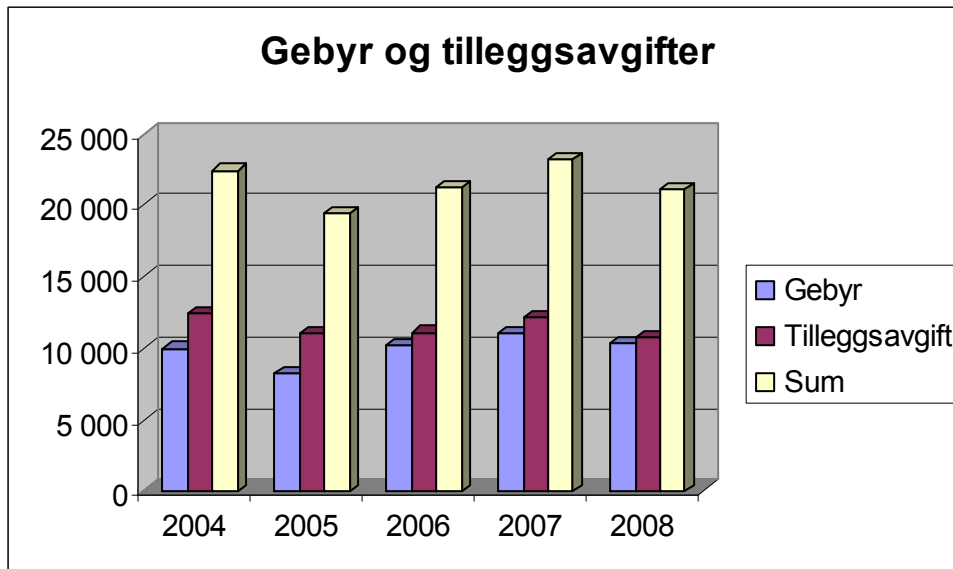
Avgiftsbelagte parkeringsplasser						
	2002	2004	2006	2007	2008	2009
Kantsteinparkering						
Kortids-/progressive takster	930	1034	1067	1067	1009	1099
MC-plasser		20	14	14	3	0
Sum	930	1054	1081	1081	1012	1099
Løkkeparkering						
<i>Dag/korttidsp.</i>						
Trekanten	27	27	27	27	27	27
Kai 2	63	63	63	63	63	63
Vestre Kiosk	31	31	31	31	31	31
Handelens Hus	18	18	18	18	18	18
Meieritomta	56	56	56	56	0	0
Shelltomta	17	17	0	0	17	17
Nybyen					100	100
Marinetomta	140	140	140	126	126	126
Setesdalsv.	37	37	37	37	37	37
Fiskebrygga	43	43	43	43	43	43
Odderøya					92	92
Gartnerløkka	6	6	6	6	5	4
Nybyen (gml. ordning)	75	75	0	0	0	0
KMV	34	34	34	38	38	38
Lund Torv	38	38	38	38	38	38
Kronpr.gt v/ Tordens.	12					
Kjevik	50					
Bryggeriplassen		64	64	64	64	64
NSB plassen				181	198	201
NSB		37	37	37	37	37
Tangen 3						8
Sum	647	686	594	765	934	944
Parkeringshus						
Børsen	60	60	60	60	60	60
Slottet (korrigert alle år)	370	370	370	370	400	400
P-sentret	170	170	170	170	0	0
P-hus Elvegt.	245	245	245	247	247	247
Kongens senter	36	36	36	36	36	36
Sum	881	881	881	883	743	743
Parkeringsstomter (kun fast utleie)						
Festningsgt. 40	6	7	7	7	6	6
Fritz Jensensgt. 30/40	12	12	0	0	0	0
Kirkegt. 43a/47	20	20	20	7	0	0
Shelltomta			17	17	0	0
Sum	38	39	44	31	6	6
Totalt	2496	2660	2600	2760	2695	2792
Forflytningshemmede	66	79	99	99	92	102

Den ovenstående oversikt innbefatter 290 kombinerte avgiftsplasser i bosone 4 (sydøst kvadraturen), mens rene bosoneplasser (494 plasser) er ikke medtatt, da disse er reservert beboerne og næringsdrivende i kvadraturen. Medtas bosoneplassene er det godt over 3000 parkeringsplasser i kvadraturen som tilbys av kommunen. I 2011 vil det bli tilført ca 305 parkeringsplasser under bakken, når det nye parkeringsanlegget Gyldengården (Meieritomta) åpnes. Gateparkeringen viser en økning på 90 parkeringsplasser, hvilket dels skyldes at midlertidige reguleringer er opphevet og dels skyldes nye plasser, for eksempel på Tangen.

Antall gebyrer og tilleggsavgifter

Som det fremgår av vedlagte tabell har antall gebyr og tilleggsavgifter stabilisert seg på rundt 20.000 stk. Sammensetningen har variert fra år til år, men antall tilleggsavgifter viser tilbakegang det siste året, trolig fordi etterskuddsbetaling er innført i parkeringshusene og på en rekke parkeringstomter. Årene 2004 og 2007 fremstår som toppår, hvilket utviklingen i 2005 og 2008 bekrefter.

Gebyr og tilleggsavgifter utgjør hhv. Kr 500,- og kr 300,-. Satsene er fastsatt av sentrale myndigheter, da parkeringsselskapet driver offentlig parkeringshåndheving i henhold til bestemmelsene i vegtrafikkloven. Satsene har ikke vært endret siden 1994.

I budsjetteringen er det utvist varsomhet med hensyn til å anslå vekst i gebyr og tilleggsavgifter, da dette er sanksjoner som har straffelignende preg. I rulleringen av årsbudsjett og handlingsprogram 2010-2013 er det lagt til grunn ca 20.000 ileggelser (gebyr og tilleggsavgift), hvilket er i samsvar med utviklingen de siste årene. I tillegg kommer forhøyelser på grunn av for sen betaling. Sammensetningen mellom gebyr og tilleggsavgifter varierer, men det har erfaringsmessig vært utstedt flest tilleggsavgifter.

Retnings- og periodemål

Satsningsområder og retningsmål

Kristiansand parkeringsselskap, som en del av Kristiansand kommune, tilpasser sin virksomhet i forhold til satsningsområder og retningsmål i kommuneplanen. Dette er:

- Landsdelsenter og regional utvikling
- Vekst og verdiskapning
- Levekår og livskvalitet
- Bærekraftig utvikling

Periodemål Kristiansand parkeringssselskap KF:

Nr	Periodemål	2010 – 2013
1	Søke å opprettholde et sykefravær som er:	2010-2013:<6%
2	Utarbeide en reguleringsplan for parkeringsanlegg under Børsparken	2010: kr 300.000 (investering - bevilget tidligere). 2011: Reguleringsplan fremmes politisk
3	Utskiftning av betalingsautomater, herunder nye krav til betaling med kredittkort (Online kontroll, PSI/DSS og EMV) Oppgradering av eksisterende betalingsautomater. Utskiftning av betalingsautomater	2010: kr 350.000 (drift) 2010-2013: kr 1.000.000 pr. år (investering)
4	Ny parkeringsadministrativ løsning ved utskrivning av leiekort, bosonekort mv.	2010: Ta i bruk nye moduler i parkeringsadministrativt system.
5	Informere om parkeringstilbudet og bedre forståelsen av parkeringshåndhevingen som en samfunnsnyttig oppgave.	2010-2012: kr 500.000 pr. år (drift)
6	Utskiftning av transportmidler	2012: kr 800.000
7	Utvidelse av p-hus Børsen	2012: kr 20.000.000

Parkeringssselskapet står for parkeringshåndhevingen og drift av avgiftsparkeringen i kommunen og har periodemål i samsvar med dette. Parkeringspolitiske retningslinjer er en del av kommunens ordinære handlingsprogram (bykassa).

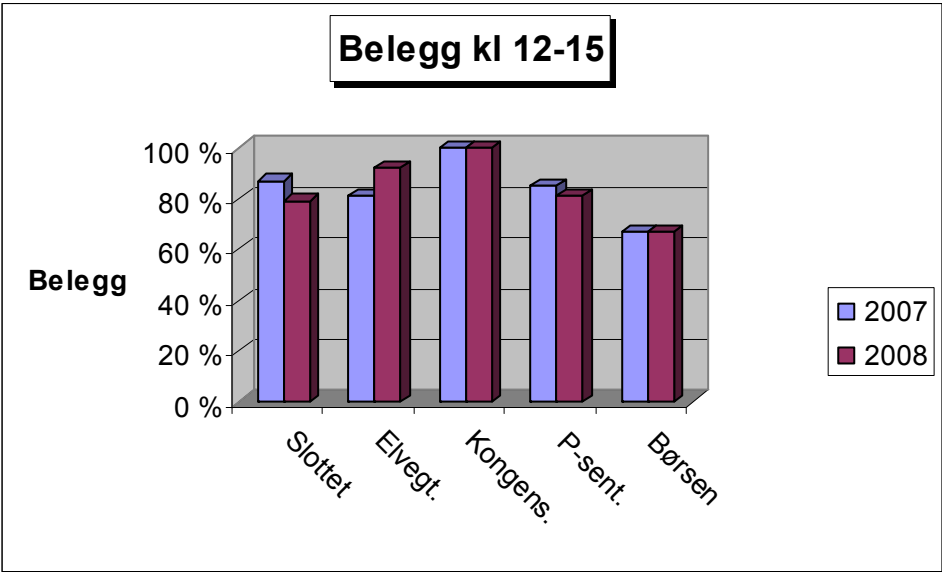
Belegg sentrale parkeringsanlegg

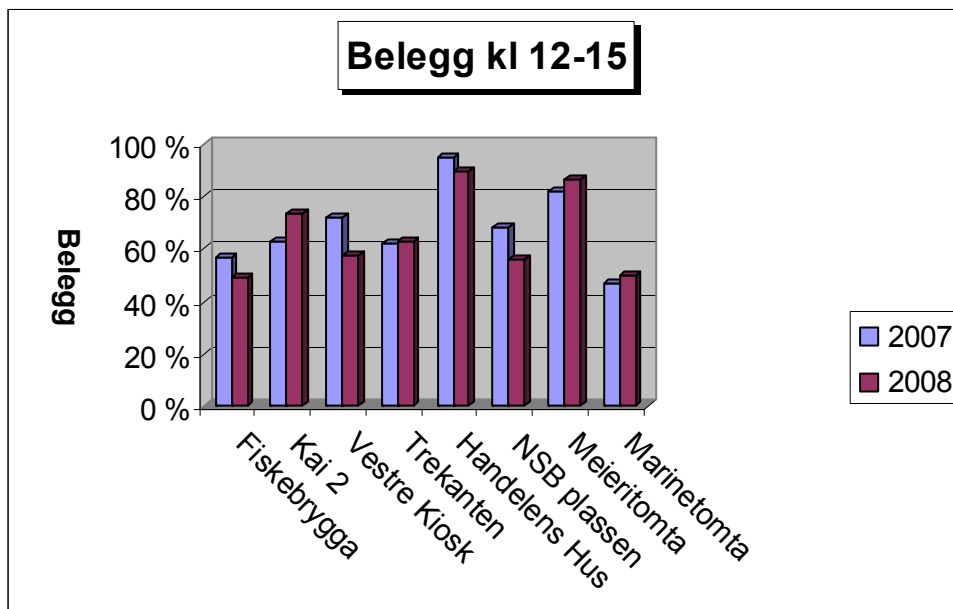
Tabellen og figurene er basert på høyeste antall biler som er registret den enkelte dag. Det er viktig å være klar over at det ikke er gjennomsnittstall i løpet av en dag, men maksimalt antall biler som samtidig har vært inne i parkeringsanlegget mellom kl 12 og 15. Maks antall biler vil som regel kun dreie seg om et kortere tidspunkt i løpet av en dag, for eksempel en til to timer. Erfaringsmessig er det flest kunder i parkeringsanleggene kl. 12-15. Kundene anser stort sett parkeringsanlegget som fullt når det er ca **85 % belegg**, hvilket innebærer at enkelte parkeringsanlegg til tider anses som fullt belagt.

Belegg parkeringsanlegg
kl 12-15

Anlegg	Kapasitet	2007	2008
<i>Parkeringshus</i>			
Slottet	400	87 %	79 %
Elvegata/Statoil	247	81 %	92 %
Kongenssenter	36	100 %	100 %
P-senteret	Stengt	85 %	81 %
Børsen	60	67 %	66 %
<i>Parkeringstomt</i>			
Fiskebrygga	43	57 %	49 %
Kai 2	63	63 %	74 %
Vestre Kiosk	31	72 %	58 %
Trekanten	27	62 %	63 %
Handelens Hus	18	95 %	90 %
NSB plassen	216	68 %	56 %
Meieritomta	56	82 %	87 %
Marinetomta	126	47 %	50 %

P-senteret og Meieritomta i 2008 kun perioden januar-juli

Belegget i parkeringshusene har vist en svak tilbakegang det siste året. Parkeringshuset Slottet og NSB plassen har fått økt kapasitet i 2008 hvilket delvis forklarer nedgangen i belegg. Parkeringshus Børsen har fremdeles ca 20 % restkapasitet. Parkeringshusene Elvegata og Kongenssenter benyttes kun til langtidsutleie (faste kunder) og er fremdeles stort sett fullt belagt.

Samlet belegg for alle parkeringstomtene viser en tilbakegang fra 68 % i 2007 til 66 % i 2008. Parkeringsplassene Handelens Hus, Meieritomta og Kai 2, har alle godt belegg, mens Marinetomta, Trekanten og Fiskebrygga, fremdeles har restkapasitet. P-senteret og Meieritomta ble stengt i august 2008 og vil ikke bli åpnet igjen før i 2011. I den forbindelse er ca 250 parkeringsplasser borte (på Meieritomta og på gaten). Utvidet kapasitet på NSB plassen (35) og i Slottet (35), samt Nybyen (100 plasser) kompenserer delvis for bortfall av parkeringskapasitet på Meieritomta. Til sammen utgjør dette minst 170 plasser. Nytt parkeringsanlegg Gyldengården (Meieritomta) må innarbeides på nytt, da stegningen varer i 2,5-3 år. Det ventes at sentral beliggenhet relativt hurtig vil gi godt belegg.

Når det gjelder belegg og inntjening er beliggenhet og kundevennlige løsninger helt avgjørende. Beliggenhet tett opp mot Markens gate og kino/teater er optimalt. Avgiftssatsene er tilpasset i samsvar med dette.

Når det gjelder parkering langs veier og gater i kvadraturen er belegget stort sett over 85 % i tidsrommet 10-14 og på kveldstid mellom kl 18 og 20 er belegget ca 88 %.

Konklusjon

I rulleringen av handlingsprogrammet er det tatt hensyn til en rekke forhold som trafiksikkerhet, trafikkavvikling, miljø og overføringer til bykassa. Vektleggingen av disse hensyn er gjenstand for politiske vurderinger. I forbindelse med fastsettingen av avgiftssatsene er det tatt trafikale hensyn. Det foreslås å øke avgiftssatsene med ca 3 % pr. år, dvs. i samsvar med prisstigningen. Første gang i 2011. Overføringer til bykassa legger beslag på mesteparten av netto driftsresultat i handlingsprogramperioden, hvilket begrenser mulighetene til å oppfylle intensjonene i kvadratur - og transportplanen.

Det er innarbeidet en utvidelse av p-hus Børsen i 2012, samt reetablering og oppgradering av parkeringsanlegget under Meieritomta i 2009-2010.

Parkeringssekskapet har i dag relativt mange midlertidige parkeringsplasser og det understreker behovet for å få avklart om det skal bygges et nytt parkeringshus i kvadraturen. Marginene mellom en god parkeringssituasjon og en vanskelig parkeringssituasjon er liten og det er tidkrevende å få bygd et nytt parkeringshus. Reservekapasiteten mellom kl 12 og 15 er begrenset. Det er viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud. Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken. Dersom kommunen skal opprettholde sin posisjon som den dominerende aktør innen parkering i kvadraturen, er det nødvendig å utvide kapasiteten i form av nye parkeringshus, før de midlertidige parkeringsarealene blir borte.

Kristiansand 20. oktober 2009

Raymond Solaas
daglig leder

Sak 108/09: Budsjett 2010 med handlingsprogram 2011 - 2013 - Kristiansand Havn KF

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Vedlegg 3

Vedlegg 2

Vedlegg 1

Dato: 02.11.09
Saksnr.: 200812695-9
Arkivkode E: 151
Saksbehandler: Ann-Lisbeth Reisænen

Saksgang
Havnestyret
Bystyret

Møtedato
01.12.2009
17.12.2009

Budsjett 2010 med handlingsprogram 2011 - 2013 - Kristiansand Havn KF

Vedlagt følger Kristiansand Havn KF sitt budsjett for 2010 med handlingsplan for 2011 – 2013.

Budsjettet er inndelt i drifts- og investeringsbudsjett for 2010 med handlingsprogram for 2011– 2013. Driftsbudsjettet er stort sett videreført fra 2009 hvor kjente endringer er innarbeidet for 2010.

Det er lagt til grunn en lønns- og prisstigning på 4,0 % og en lånerente på 3,5 % for budsjett 2010. I handlingsprogrammet for 2011 – 2013 har vi forutsatt en lønns- og prisstigning på 3% for hvert av årene, mens lånerenten er forutsatt 5 %.

Forslag til bystyrevedtak:

1. Kristiansand Bystyre godkjenner forslag til årsbudsjett 2010 med handlingsprogram for 2011 – 2013 for Kristiansand Havn KF.
2. Bystyret gir Havnestyret fullmakt til å fatte vedtak om omdisponeringer vedrørende anskaffelser/avhendelser av anleggsmidler samt foreta reguleringer i drift og investeringsbudsjettet innenfor de rammer bystyret har vedtatt.

Forslag til havnestyrevedtak:

Under forutsetning av at bystyret vedtar rammene i vedlegg 1 og vedlegg 2 vedtar Havnestyret med dette den fordeling som det fremgår av vedlegg 3.

Stein E. Haartveit
Havnedirektør

Ann-Lisbeth Reisænen
Administrasjonssjef

Trykte vedlegg:

Vedlegg 1: Resultatbudsjett 2010
Vedlegg 2: Investeringsbudsjett 2010
Vedlegg 3: Detaljert resultatbudsjett 2010

1.0 Innledning

Kristiansand Havn KF er i full gang med å innfri bystyrets vedtak av juni 2003:

- Havnefunksjoner på Silokaia flyttes til Kongsgård – Vige innen 31.12.2007
- Containerhavna flyttes til KMV/Kolsdals-området ca. 2020
- Fergehavna videreutvikles i sentrum i samarbeid med Euroterminalprosjektet
- Silokaia, Lagmannsholmen og Caledonien skal utvikles byplanmessig
- Fraflytting av havna må skje innenfor en økonomisk bærekraftig utvikling

Ved å gi havna i oppgave å gjennomføre endringene er Kristiansand havn KF en av de mest spennende arbeidsplassene i regionen.

Samtidig har Fiskeridepartementet fulgt opp med å utpeke Kristiansand Havn som en av de fem viktigste knutepunktshavnene i Norge. Dersom havnene ønsker å gjøre endringer i organiseringen må det hentes inn særskilt tillatelse fra departementet.

Kristiansand havn er Sør-Norges hovedhavn for gods- og fergetrafikk, og har en svært gunstig lokalisering i forhold til markeder i det sentrale Europa. Havna er en av landets mest trafikkerte havner med nær 6000 anløp i året. Da har vi ikke tatt hensyn til fritidsflåte, fiskeflåten og annen lokal nyttrafikk.

De intermodale knutepunktshavnene spiller en helt sentral rolle for gods- og passasjertransporten til og fra Norge, og mellom regioner i Norge. Dette er havner som i følge Kystverket må fungere som sentrale knutepunkt i de viktigste transportkjedene, slik at de blir gode bindeledd mellom nasjonale og internasjonale transportkorridorer.

Kristiansand havn KF og Kystverket er svært opptatt av at havna sikres gode vilkår som et viktig ledd i sjøtransport og kombinerte transport. At havna har areal til å drive effektivt og sikkert, er en forutsetning.

Utpekte havner i Norge er:

- Kristiansand Havn KF
- Tromsø Havn
- Oslo Havn KF
- Bergen og Omland Havnevesen
- Stavangerregionen Havn IKS

Kristiansand havn fremmer dette år ikke en rullering av økonomianalysen for 2009-2021 for havnestyret.

Ettersom en står foran endelig behandling av reguleringsplanen for Silokaia og Fiskeridepartementets endelig behandling av havnas søknad i hht havneloven §22 fremmes ikke rullering av økonomianalysen før avklaringer foreligger. Havnestyret har bestemt at når disse to avklaringene foreligger vil styret foreta en gjennomgang av veien videre utfra gitte rammer og forutsetninger. Som et grunnlag for det videre arbeid med analysen, ønsker Havnedirektøren i stedet å bruke ressurser på et styreseminar hvor ulike veivalg for Silokaia-prosjektet diskuteres. Det henvises i denne forbindelse til havnestyresak 25/09 om "Forslag om utsettelse av byggestart for Silokaia, ønske om idemylder knyttet til veien videre".

Bystyrets har understreket at investeringene knyttet til flyttingen og nyetableringen skal gjennomføres innenfor en bærekraftig økonomi. I dette ligger det at havna må verdiutvikle eiendommen som fraflyttes på Silokaia, slik at gevinsten fra salget skal inngå som delfinansiering av investeringene i Kongsgård/Vige.

Ettersom reguleringsplanen for Silokaia ennå ikke er vedtatt og Fiskeridepartementet sitt vedtak ikke foreligger knytter det seg stor usikkerhet til havnas evne til å gjennomføre bystyrets vedtak i juni 2003. Det er begrensning i hvor store kapitalkostnader havnas driftsbudsjett kan bære, og vi mener at tålegrensen er nådd. Derfor har havnedirektøren innstilt for styret å ikke ta opp nye lån utover de vedtak som er fattet, men omprioritere innenfor allerede vedtatt låneramme.

Hvis Kystverkets vedtak om havnenes handlingsrom overfor rederier blir stående også etter innføring av den nye havneloven, vil det også være nødvendig å revurdere planlagte investeringer i fergehavnen.

Ovenstående innebærer at investeringer tilsvarende ca. kr. 155 mill. i forhold til planene ved budsjettbehandlingen for 2009 utsettes.

Ved vurderingen har vi valgt å prioritere Kongsgård – Vige havneavsnitt. Se oversikt under pkt. 2.3.

Det understrekes at den usikkerhet som her er påpekt også kan få stor betydning for de planlagte investeringer i handlingsplanen for 2011 – 2013.

Kristiansand Havn KF er organisert som et kommunalt foretak (KF). Nye vedtekter er godkjent av bystyret 26.09.2007. Gjennom vedtektene er Kristiansand Havn KF bl.a. pålagt å sørge for effektiv og rasjonell drift av havneanlegg og eiendommer slik at foretaket kan utgjøre et konkurransedyktig havne- og transportknutepunkt for det sørlige Norge.

Bystyret vedtar rammene for Kristiansand havn KF's drifts- og investeringsbudsjett. Havnestyret fastsetter detaljert fordeling av de økonomiske rammene bystyret vedtar.

Eventuelle forslag om endringer under bystyrets behandling, skal i følge gjeldende regler forelegges Havnestyret før endelig vedtak. Jf. forskrift av 31.10.95. pkt 2.2.8, fastsatt av Fiskeridepartementet.

1.1 Hovedmål for Kristiansand Havn KF.

Kristiansand Havns status som nasjonalhavn videreutvikles som landes viktigste sydlige transportknutepunkt.

Ved å:

- Sørge for tilstrekkelig med arealer og effektiv infrastruktur i havna
- Være konkurransedyktig
- Markedsføre havna gjennom egnede nettverk og direkte mot kunder
- Jobbe for å redusere forskjellsbehandling av sjø og landtransport
- Gjennomføre bystyrets relokiseringsvedtak til beste for by og næringsliv
- Prioritere miljøforbedrede løsninger og tiltak

1.2 Havnedriften generelt.

Havnedriften i Kristiansand har hatt et år preget av finanskrisen og reduksjon i laste/losseaktivitet. Havnas statistikker over import/eksport gjenspeiler aktivitetsnivået nasjonalt og regionalt og har alltid vært et barometer på hva som skjer med landsdelens handel, bygg og anlegg. Finanskrisen er ikke over.

Budsjettet for 2010 bærer preg av at vi ser noe lysere på fremtiden, men vi vil påpeke at situasjonen er usikker.

Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning rettet mot virksomheter i privat og offentlig sektor. Kristiansand havn KF ble i 2009 som en av de første havnene i Norge sertifisert av stiftelsen. Dette er viktig for oss da vi ønsker å ha en klar og entydig miljøprofil.

Miljøanalysen setter fokus på innkjøp og materialbruk, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk.

Dette vil med tiden også gi en lønnsom økonomisk side, da vi har et innarbeidet mål om at minst 60 % av alt avfall skal sorteres i.h.t vår avfallsplan. Det legges også stor vekt på energisparende tiltak i vår daglige drift.

I tillegg er det nevneverdig at alle innkjøp blir miljøvurdert på lik linje med pris og andre aktuelle innkjøpsparametere. Kristiansand Havn KF arbeider etter følgende miljømål:

- sikre at vår organisasjon ivaretar hensynet til ytre og indre miljø
- arbeide målrettet mot at det forurenses så lite som mulig i det daglige arbeidet
- våre ansatte skal øke trivselen sin på arbeidsplassen gjennom sitt miljøarbeid

Kristiansand Havn KF vil videreføre arbeidet med å forbedre miljøet i 2010.

Miljøsertifiseringen er som sagt på plass, og vi vil arbeide målrettet for å bli bedre i alle ledd.

2010 vil bli et år hvor de betydelige utvidelser av kai i Kongsgård skal innarbeides i driftsorganisasjonen. Vi har i budsjettet tatt høyde for at nye/ombygde terminaler innlemmes i de systemene som er etablert for en sikker havnedrift.

Som sist år vil utglidningen utenfor Lagmannsholmen forverre arealet på containerhavna. Problemene er delvis kompensert ved å legge om kjøremønsteret inne i samt inn og ut av containerhavna. Når neste lager står ferdig i Kongsgård, vil dette også avhjelpe situasjonen å bidra til reduksjon av tungtrafikken gjennom byen. Videre har den nye opplagsavgiften bidratt til at antallet tomme containere er vesentlig redusert.

1.3 Eiendomsutvikling.

Ettersom havnas tålegrense for kapitalkostnader som driftsbudsjettet kan bære er nådd, jobber en nå med gjennomføring av de investeringsvedtakene som foreligger.

- Med bakgrunn i reguleringsplan for Kongsgård – Vige, ble bebyggelsesplan for Kongsgård endelig vedtatt av byutviklingsstyret i møte 29.10.09. Utarbeidelse av bebyggelsesplan for Vige gjenstår.
- Vi håper på en endelig behandling av reguleringsplanen for Silokaia senest rett over nyttår 2010. Havnestyret vil fremlegge forslag til organisering og gjennomføring når all nødvendig informasjon for å fremme slikt forslag foreligger.
- Havnedirektøren vil fremme egen sak til vurdering av Fiskeridepartementets vedtak på havnas søknad om eiendomsutvikling.
- Nytt fergeterminalbygg for publikum må skyves ut i tid.
- Gjennomføring av de investeringene som er vedtatt for Kongsgård – Vige pågår; som omlegging av vannledning, ferdigstilling av siste etappe kaifront langs øst/vest-linjen, første lager bak øst/vest-linjen samt etablering av infrastruktur.
- Vestre Strandgt. 19B (Oscargården), reguleringsplanen er innsendt til førstegangsbehandling.
- Det jobbes kontinuerlig med ISPS sikring, markedsføring, etablering og oppdatering av havnas forvaltning, drift og vedlikeholdsdokumentasjon på alle områder.

Havnestyret legger opp til å avklare utbyggingsstrategier for Silokaia når rammene foreligger.

2.0 Budsjett 2010 med handlingsplan for 2011 – 2013.

Budsjettet er inndelt i drifts- og investeringsbudsjett for 2010 med handlingsprogram for 2011 – 2013. Driftsbudsjettet er stort sett videreført fra 2009 hvor kjente endringer er innarbeidet for 2010.

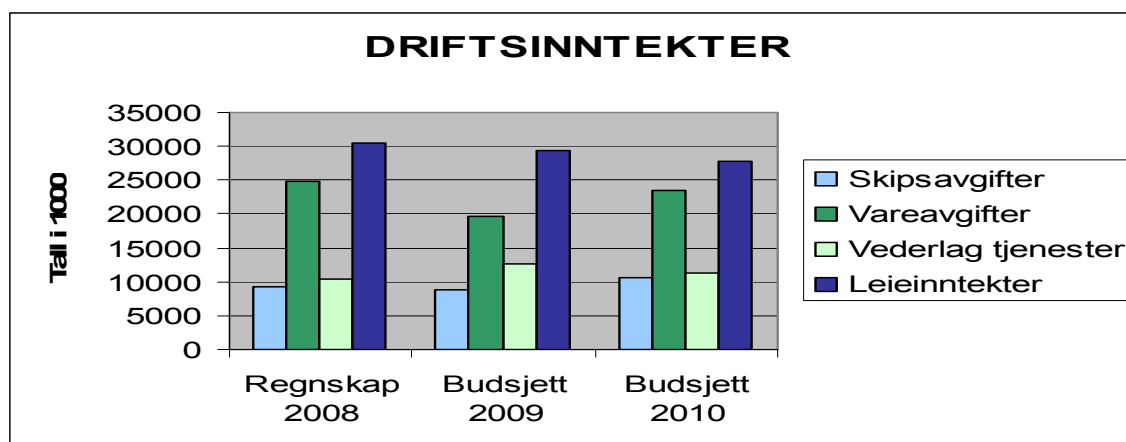
Det er lagt til grunn en lønns- og prisstigning på 3 % og en lånerente på 3,5% for budsjett 2010. I handlingsprogrammet for 2011 – 2013 har vi forutsatt en lønns- og prisstigning på 3% for hvert av årene, mens lånerenten er forutsatt 5 %.

2.1 Driftsinntekter.

Totale driftsinntekter for Kristiansand Havn KF er 73,4 mill. kr for 2010. Dette er en økning på 5 % i forhold til revidert budsjett 2009. Ser vi i forhold til regnskap for 2008 (korrigert for forsikringsoppjøret etter brannen i Kongsgård) har vi en nedgang i inntektene på ca 3 %.

I sammenstillingen har vi ikke tatt hensyn til diverse driftsinntekter (utgjør ca. 70.000 kr) inntekter for salg av eiendom og forsikringsutbetalinger for brannen i Kongsgård. Ser vi på driftsinntektene for 2008, budsjett 2009 og 2010 er det endringer i sammensetningen:

Figur 1.1 – Driftsinntekter for 2008 – 2010

Vi tror regnskapet for 2009 vil vise at skipsavgifter var budsjettet for lavt. Korrigerer vi for dette har skipsavgifter økt noe i hele perioden. Skipsavgifter består i hovedsak av anløpsavgift og kaiavgift. Regulativets skipsavgiftssatser er degressive slik at store skip betaler forholdsmessig mindre enn små fartøyer.

Antall anløp har pr. 30/9 2009 gått ned med 430 anløp (- 22,6 %), men tonnasje har økt med 0,1 %. Antall fergeanløp er redusert med 327 anløp og andre skip med ca 100 anløp hittil i år, særlig er det nedgang for bulkkip med sand, sement og råvarer til industrien. To nye fergerederier forbereder seiling over Kristiansand Havn i 2010, og dersom dette blir en realitet vil antall anløp igjen øke. Skipsavgiftene vil da også øke vesentlig.

Som tidligere nevnt slo finanskrisen med full tyngde inn over Kristiansand Havn fra sist årsskifte. Godsmengden over havna har hittil i år gått ned med nær 20 %. Det ser ut til at nedgangen nå har stabilisert seg og vi forventer ikke ytterligere nedgang i 2010. Vi har budsjettet med noe høyere vareavgifter enn inneværende år, men lavere enn for 2008.

Alle avgiftssatser holdes på samme nivå som for 2009.

Budsjettposten vederlag tjenester reduseres med 10 % fra 2009 til 2010. Dette er i hovedsak reduksjon i inntektene av opplagsvederlag og arbeid for andre. Opplagsvederlag er for lagring av varer og lastebærere som containere, tilhengere etc. utover vareavgiftsperioden.

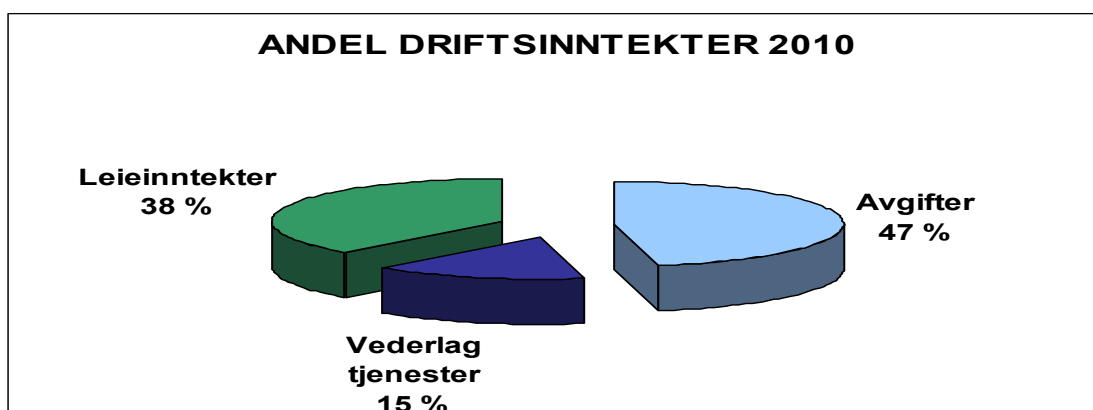
Intensjonen med å innføre opplagsvederlag i 2009 var for å redusere lagringstid og volum på havnearealene. Vi forventer at dette vil forbedres ytterligere i 2010. Størsteparten av inntektene i arbeid for andre har vært fra småbåthavnene. Det er nå to år siden Kristiansand Eiendom overtok driften i sin helhet og de har etter hvert ansatt egne folk og opparbeidet en egen organisasjon som fungerer. Vi har i samme periode redusert vår organisasjon med to stillinger for å tilpasse vår drift.

Leieinntekter reduseres med 5 % fra 2009 til 2010. Dette skyldes oppsigelser på leieavtaler og avtaler som går ut. Vi har altså tatt høyde for usikkerhetene pr. dags dato. Investeringsleie er justert i tråd med inngåtte avtaler.

Det er lagt inn en moderat nettoøkning for parkeringsinntektene. Det har vært en jevn og god økning samlet sett for parkeringsplassene som administreres av parkeringsselskapet, dvs. ved rutebilstasjonen, kai 2, fiskebrygga og Vestre kiosk.

Fordeler vi driftsinntektene på inntektsposter får vi følgende andeler:

Figur 1.2. Driftsinntekter fordelt på inntektsposter

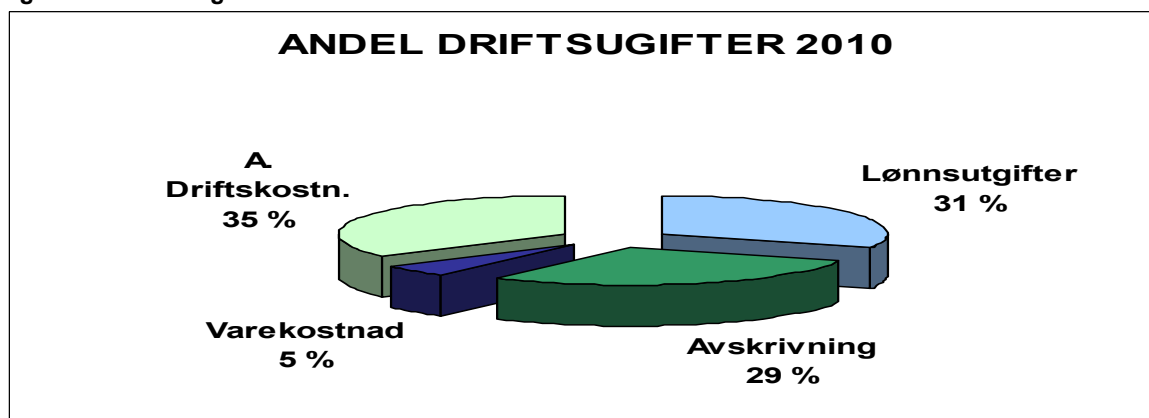
Havnas inntekter fra avgifter og vederlag reguleres årlig i tråd med havnelov og forskrifter. For 2010 endres ingen avgifter eller priser.

Inntekter fra utleie reguleres ut fra foreliggende avtaler/kontrakter og innenfor de rammer som fremgår av havnestyrets sak 19/06 Eiendomsforvaltning i Kristiansand Havn KF.

2.2 Driftsutgifter.

I perioden 2008 – 2010 har driftsutgiftene økt fra 61,9 mill. kr til 69,4 mill. Dette er en økning på 12 %. Vi har følgende oversikt:

Figur 2.1 – Driftsutgifter for 2010

Lønnsutgifter:

Lønnsutgifter viser en økning fra 2008 - 2010. Totalt økte de med 1,8 mill kr. eller med 9,2 % fra 2008 til 2009. I 2010 har vi budsjettert med en nedgang på 4 %.

Dette er naturlig nok mindre enn lønnsoppgjørene i samfunnet generelt. Årsaken er i hovedsak lavere antall ansatte som følge av at småbåthavnene er flyttet til Kristiansand Eiendom og lavere avsetninger til pensjon i 2010.

For 2009 er det budsjettert med arbeidsgivers andel til pensjon på 22,1 %. For 2010 har vi budsjetterte med 17 %. Dette er anbefalt av KS og Kristiansand Kommunale Pensjonskasse. Årsaken til reduksjonen er lønns- og trygdeoppgjøret og Kristiansand Havn KF sin sammensetning av medlemsmassen.

Det er tatt høyde for en lønnsøkning på 4 % i 2010.

Avskrivning:

Avskrivning av havnerettede investeringer starter påfølgende år etter at objektet er ferdigstilt og tatt i bruk. Havna har et tungt investeringsprogram og avskrivningene øker i takt med investeringene.

Varekostnad:

Varekostnader, vann, strøm m.m., må sees sammen med inntekter fra videresalg.

Andre driftskostnader:

Andre driftskostnader øker med 13% i 2010, noe som er vesentlig høyere enn prisstigningen. Det er store variasjoner innenfor de ulike postene. Utgifter til ISPS (sikkerhet og vakthold) er økt med 1. mill. kr i forhold til 2009. Dette skyldes høye utgifter i forbindelse med revidering av planverk til ombygde terminaler, samt at vi stadig utvider i Kongsgård. Den andre store økningen av utgiftsposter er Tall Ship Race. Vi har satt av kr. 2. mill til arrangementet i 2010, mot inneværende år kr. 0,45 mill.

Kristiansand Havn KF har det siste året arbeidet med IKT løsninger som vil fremme sjøtransport og sikkerhet. Prosjektene har i stor grad vært finansiert av deltagerne som egeninnsats og Innovasjon Norge.

- FRA : Elektronisk fraktsikringssystem. Dette er nødvendig for å gjennomføre ISPS kontrollen.
- WIE: Elektronisk registrering av skip og last på hjemmesiden.
- SEI: Reders mulighet for elektronisk å registre last inn i Portwin fra sine bookingsystemer (Her er Color Line også partner)
- AVIS: Elektronisk varsling av skip som bryter grunnlinjen, samt "real Time" hjemmeside informasjon på trafikk i havnen.

Ovennevnte systemer er moduler som passer inn i havnens gamle datasystem. Dette er et meget godt grunnlag for å videreutvikle havnens miljøprofil, og innovative tenkemåte.

Poster vi reduserer eller holder uforandret er anskaffelser av verktøy, inventar og driftsmaterialer, vedlikehold, fremmede tjenester, markedsføring, telefon etc.

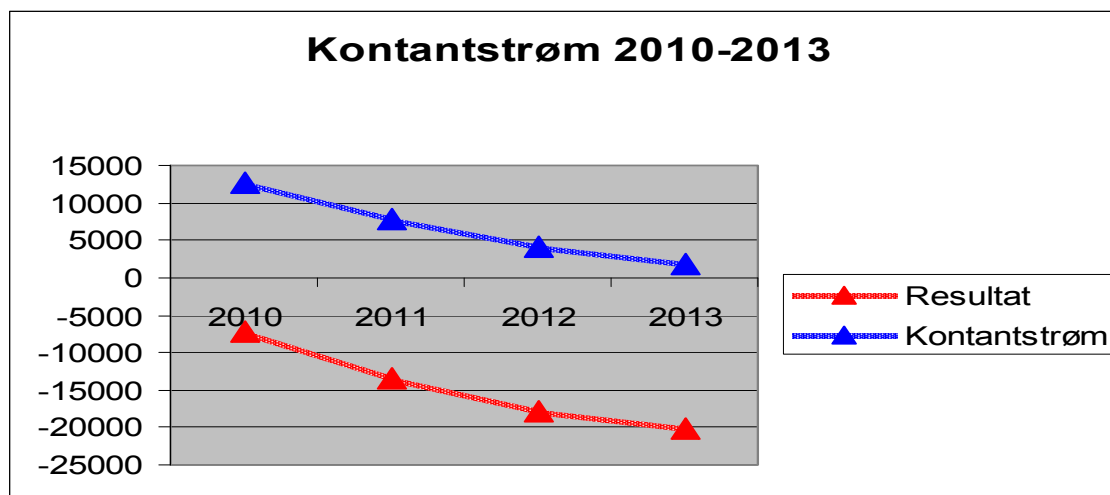
Finansposter:

Finanskostnadene endrer seg i takt med investeringsprogrammet. I 2010 er det beregnet at renteutgiftene vil være ca. 12 mill. kr forutsatt en rente på 3,5 %. I planperioden øker finanskostnadene med ca. 15,2 mill. kr til totalt 27,2 mill. kr ved utgangen av 2013. Det er forutsatt at renten er 5 % fra 2011 og resten av perioden.

Driftsresultat:

Budsjettert ordinært resultat for 2010 er negativ med 7,29 mill. kr. Korrigerer vi for avskrivninger har vi en positiv kontantstrøm på 12,7 mill. kr. Den kontantstrøm bedriften selv genererer gjennom driften er et uttrykk for Kristiansand Havn KF sin selvfinansieringsevne. Uten tilstrekkelig kontantstrøm over tid vil ikke Kristiansand Havn KF ha mulighet til å avdra sine lån eller ha finansiell evne til å foreta nye investeringer. Vi viser for øvrig til tidligere nevnte økonomianalyse.

Tabellen under viser kontantstrømmen (driftsresultat + avskrivninger) i perioden 2010 – 2013:

Låneopptak:

I 2010 skal vi foreta investeringer for samlet 47 mill. kr. Vi foretar ingen låneopptak da vi har redusert tilsvarende på investeringstakten for 2009. Investeringene for 2010 finansieres altså ved allerede godkjente låneopptak for tidligere år. Vi har ikke redusert investeringene totalt, men vi har forskjøvet investeringene i tid, jf. omtalen under pkt. 1.0 ovenfor.

Det er begrensning i hvor store kapitalkostnader havnas driftsbudsjett kan bære, og vi mener at tålegrensen er nådd. Derfor har havnedirektøren innstilt for styret å ikke ta opp nye lån utover de vedtak som er fattet, men omprioritere innenfor allerede vedtatt låneramme.

Låneopptakene i perioden 2011 – 2013 går i sin helhet til havnerettede investeringer. Inntektene er inntekter fra Silokaia.

	2009	2010	2011	2012	2013
Sum investeringer	29 700 000	47 000 000	196 500 000	126 000 000	468 000 000
Sum inntekter	0	0	120 000 000	120 000 000	460 000 000
Forventet låneopptak	78 200 000	0	76 500 000	26 000 000	8 000 000

2.3 Investeringer 2010 - 2013

Investeringsbudsjett for 2010 med handlingsplan for 2011 - 2013.

Eiendomsutvikling.

Silokaiprojektet tas med i havnas investeringsprogram, som tidligere år, inntil et eventuelt selskap er opprettet. Resultatet av Silokaiprojektet er ikke minst avhengig av veivalg som gjøres i forhold til rammene som gis av Fiskeridepartementet, bystyrets behandling av reguleringsplanen for Silokaia, dialog med samarbeidspartnere, markedssituasjonen med mer. Strategien videre vil havnestyret ta stilling til når rammene foreligger.

Vestre Standgate 19b prosjektet som havna opprinnelig kalkulerte med boliger vil ikke kommunen godkjenne slik det foreligger i dag. Behandling av reguleringsplanen er ikke prioritert av kommunen. Når alle forhold er avklart tas prosjektet inn i havnas handlingsplaner, rekalkuleres ut fra vedtatt reguleringsplan og gjennomføres når det er mest optimalt i forhold til havnas øvrige planer. Bygging av forretning og kontorbygg passer godt inn i havnas planer og kontorbehov, avvikling av Silokaia, restrukturering av Lagmannsholmen/Caledonien området.

Havneretta.

Det foreligger ikke endelig avklaring mellom havna og Multiconsult rundt tap pga utglidning utenfor Lagmannsholmen. Fergeterminalen er ferdig ombygd med midlertidig løsning som fungerer inntil videre. Ombygging av gamle Hampa kan bli aktuelt.

Kystverkets vedtak i forbindelse Fjord Line saken har skapt usikkerhet rundt forutsigbarheten for havnas investeringer på fergeterminalen.

I havnas planer ligger del av ny fergeterminal inne i 2010. Dette prosjektet foreslås nå å skyves ut i tid med et år av gangen til forutsigbarheten avklart sett opp mot havnas økonomiske bæreevne.

De tunge investeringene i Kongsgård – Vige prioriteres. I økonomisk sammenheng er Silokaias rolle å finansiere flytting av havna. Innenfor rammen av hva Kristiansand Havn KF sin økonomi kan bære, prioriteres Kongsgård - Vige havneavsnitt.

Oversikten under viser forslag til omdisponeringer i budsjettet 2009 for å finansiere investeringer for 2010. I tillegg har vi satt opp en oversikt som viser opprinnelig budsjettforslag for 2010 for investeringer, vedtatt i handlingsplan for 2010 – 2012. Oversikten viser at investeringer tilsvarende ca. kr. 155 mill. i forhold til budsjettbehandlingen 2009 utsettes.

	Bevilget budsjett t.o.m. 2009	Reduksjon budsjett t.o.m. 2009	Opprinnelig forslag budsjett 2010	Nytt forslag budsjett 2010
2203 Ny containerhavn	5 000 000		4 000 000	
3203 Ombygging av fergeterminalomr.	92 500 000	5 000 000		
3205 Euroterminalen	2 000 000		16 000 000	
3206 Hampa - ombygging av rampe Billettboeder og service- og	3 000 000	2 500 000		
3314 toalettbygg	13 000 000	250 000		
4204 Oscargården	1 000 000			
4205 Containerterminalen - nytt kjørem.	1 000 000			
6203 Lholmen - utfylling	7 000 000			
6300 Brannsikring av bygninger	2 000 000		1 000 000	
6301 Bygg 80601 - innløsning av avtaler	2 780 000	2 780 000		
6618 Vaktbil	200 000	40 080		
6620 Lastebil driftsavdelingen	1 000 000			
7314 Odderøya Vest - rammeprosjekt	27 800 000		91 000 000	
9101 Kongsgårdbukta - Kai 35	102 100 000			28 000 000
9104 Kongsgårdbukta - Kai 36	101 600 000			
9106 Kongsgårdbukta - havnebasseng	3 200 000			
9107 Kongsgårdbukta - etappe 2	15 260 000	15 227 823		
9201 Kongsgårdbukta kjøp av grunn	42 000 000		7 000 000	15 000 000
9203 Ringodden - utfylling	25 000 000		15 000 000	
9306 Kongsgårdbukta - Lagerbygg 2	38 966 000	15 000 000	15 000 000	
9307 Relestatjon	200 000			
9401 Gottwaldkran - ny grabb	800 000			
9601 Kongsgårdbukta fyrlykt	4 000 000	3 771 256		
9990 Anlegg avsetning udisponert	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
SUM	495 406 000	48 569 159	153 000 000	47 000 000

- Prosjekt 3203 ombygging av fergeterminalen er nesten ferdig og vi regner med en innsparing på ca. 5 mill. kr.
- Prosjekt 3206 ombygging av rampe skyves ut i tid. Gjenstående kan brukes til små endringer.
- Prosjekt 3314 billettboader og servicebygg fergeterminalenen er nesten ferdig og vi regner med en innsparing på ca. 0,25 mill. kr.
- Prosjekt 6301 innløsning av avtaler er ferdig. Dette prosjektet er ferdig og midlene ble ikke benyttet.
- Prosjekt 6618 vaktbil er ferdig. Innsparingen er på 0,04 mill. kr.
- Prosjekt 9107 Kongsgårdbukta – etappe 2 er en forlengelse av kai 35 og skjøvet ut på ubestemt tid.
- Prosjekt 9306 er omtalt under investeringer.
- Prosjekt 9601 Kongsgårdbukta fyrlykt er ferdig og ble løst med to bøyer. Innsparingen er 3,77 mill kr.
- Prosjekt 9990 anlegg avsetning er ikke benyttet i 2009.

For 2010 – 2013 legges det opp til følgende investeringer: Det understrekes som påpekt i pkt.1.0 ovenfor at avklaringer av den usikkerhet som der er nevnt kan få stor betydning for de planlagte investeringer i perioden 2011 – 2013.

Ny containerhavn.

	2010	2011	2012	2013
2203 Ny containerhavn	0	4 000 000	4 000 000	4 000 000

Det er tidligere bevilget 5,0 mill. Foreslåtte bevilgning for 2011 og videre må ses på som avsetninger til de utfyllingsarbeidene som kommer. Veikontoret har signalisert at en kan forvente ca 250 000 tam2 med utfyllingsmasser i 2010.

Euroterminalen.

	2010	2011	2012	2013
3205 Euroterminalen	0	17 000 000	17 000 000	0

Tidligere bevilgning er på 2,0 mill til forberedende arbeider. Foreslåtte bevilgninger videre skyves til 2011 og 2012. De skal finansiere første etappe som omhandler publikumsarealer i nytt terminalbygg samt toll/politi. Når reguleringsplanen for området foreligger kan en starte detaljplanlegging av prosjektet. Foreslåtte bevilgning må ses på som en grov rammeavsetning som må korrigeres når endelige planer foreligger.

Tak på terminalbygget - ferge.

	2010	2011	2012	2013
3301 Tak på terminalbygg – ferge	0	4 500 000	0	0

Tiltaket er foreslått i 2011 med 4,5 mill. Tiltaket er en konsekvens av forskyvning av prosjekt 3205 skyves trinnvis ut i tid. En håper at en i 2010 kan få avklart usikkerheten rundt havnas planlagt tunge investeringer på fergeterminalområdet og at arbeidet med kommunedeleplanen kan avklare eksisterende byggs fremtid. Så langt ser en ikke for seg riving og derfor foreslås utbedring og sikring av den gamle bærende tak konstruksjonen. Byggets grunnflate er på ca 1650 m2 eks. påbygd inngangsparti.

Brannsikring av bygninger.

	2010	2011	2012	2013
6300 Brannsikring av bygninger	0	1 000 000	1 000 000	0

Tidligere bevilgning er på 2,0 mill. Tidligere foreslåtte bevilgning i 2010 og 2011 skyves ut et år i tid. I sum vil brannsikringsarbeidet av bygg i havna dekkes tilfredsstillende.

Odderøya Vest – ramme.

	2010	2011	2012	2013
7314 Odderøya Vest – ramme	0	120 000 000	100 000 000	460 000 000

Tidligere bevilgning er på 27,8 mill. Pga manglende avklaringer fra departement og reguleringsplan for Silokaia, har havnestyret endret havnas fremdriftsplan for byutvikling av Silokaia. Nytt oppstartstidspunkt er planlagt ultimo 2011/primus 2012.

Ettersom Fiskeridepartementets godkjenning ikke foreligger og havnedirektøren ikke vet hvordan utbyggingen vil bli organisert, har en valgt å ta tallene inn i havnas budsjetter.

Behandlingen av havnas søknad i Fiskeridepartementet har tatt lengre tid enn tidligere varslet av departementet. Vi har i nytt brev av 27.10.09 fra departementet fått opplyst at de tar sikte på at en avgjørelse vil bli tatt innen 15.12.09.

Selve reguleringen av Silokaia har også tatt lengre tid enn planlagt. Av forhold som er vesentlige for prosjektets suksesskriterier, og som er utslagsgivende mht til usikkerhet, gjenstår:

- Rekkefølgekrav utenfor planområdet til 1. byggetrinn
 - *Kravet er ikke vesentlig for gjennomføring, en vet hva som kommer og det kan priser/verdivurderes.*
- Rekkefølgekrav utenfor planområdet til 2. og 3. byggetrinn (ny Havnegate).
 - *Ingen vet hva som kommer, når det kommer eller hva kostnadene bli osv.. Dette er et rekkefølgekrav som er umulig for prosjekteier å verdivurdere i forhandlinger med samarbeidspartner om økonomisk risiko. Slik denne er formulert må eventuelle samarbeidspartnere prise risikoen opp, noe som igjen reduserer prosjektets verdi for eier.*
- Boliger/ ikke boliger i områdene B1, B2 og B3
 - *Fjernes boligformålet i B1, B2 og B3, og kun næring blir tillatt, kan dette gi et tap for prosjektet på 50 mill.*
- Opplevelsesøya, byggeområder for service el. ikke.
 - *Forslagstiller mener dette er et vesentlig faglig moment. I tillegg kan publikum gis et tilbud som forsterker begrepet opplevelse.*

Avklaring på disse punktene vil være bestemmende for havnas evne til å gjennomføre bystyrets vedtak av 2003..

Kongsgårdbukta – kai 35.

	2010	2011	2012	2013
9101 Kongsgårdbukta – Kai 35	28 000 000	0	0	0

Tidligere bevilgning er på 102,6 mill. kr. Dette prosjektet er den opprinnelige rammebevilgningen for første etappe for kai 35 og opparbeidelse av ca 43 da bakland. Endelig oppgjør for havnas del av veien i samarbeid med veikontoret og kommunen foreslås innarbeidet her med 28 mill som inkluderer kapitalkostnader fra ferdigstillelse.

Kongsgårdbukta – kai 36.

	2010	2011	2012	2013
9104 Kongsgårdbukta – Kai 36	0	28 000 000	0	0

Tidligere bevilgning på 101,6 mill gir en ferdigstilt samlet lengde på 216 løpemeter kaifront langs øst/vest-linjen. Den gitte bevilgningen dekker også infrastruktur inkl. trafo og planering av bakenforliggende areal og oppgjør for infrastrukturen. Forslag til videre bevilgning gir rom for etablering av ytterligere 60 meter ny kaifront langs øst/vestlinjen. Ferdig kai vil da stikke 8 meter forbi gavll på lager 3.

Kjøp av eiendom.

	2010	2011	2012	2013
9201 Kjøp av eiendom	15 000 000	0	0	0

Tidligere bevilgning er på 42,0 mill. Ettersom partene ikke ble enige om pris satte voldgiftsretten prisen for området havna skulle erverve. Dette har ikke KNAS godtatt og vil bringe voldgiftsdommen inn for retten. Bevilgning på denne posten omhandler kjøp av eiendom utenfor Silokaia.

Kongsgårdbukta – Lagerbygg.

	2010	2011	2012	2013
9306 Kongsgårdbukta – Lagerbygg	0	18 000 000	0	0

Tidligere bevilgning er på 38,9 mill. Av denne bevilgningen foreslår vi trekke inn 15,0 mill, kr i 2009. Bygget skyves ut i tid.

Anlegg avsetning udisponert.

	2010	2011	2012	2013
9990 Anlegg avsetning udisponert	4 000 000	4 000 000	4 000 000	5 000 000

Dette er en avsetning til havnestyrets disposisjon for dekning av uforutsette hendelser gjennom året. Ubenyttede midler av bevilgningen bortfaller ved årets slutt.

Sak 109/09: Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2010-2013 - årsbudsjett 2010

Vedlegg

Saksprotokoll

Vedlegg 1 Høyre og Krfs budsjettforslag

Vedlegg 2 AP og SVs budsjettforslag

Vedlegg 3 FrP_Budsjett_og_HP_2010-2013_161209

Vedlegg 7 SPs budsjettforslag

Vedlegg 6 Venstres budsjettforslag

Vedlegg 5 DEMs budsjettforslag

Vedlegg 8 MDGs budsjettforslag

Vedlegg 4 PP forslag til Handlingsprogram 2010-13

Vedlegg 2 FRPs forslag

2 APs forslag til Handlingsprogram 2010-13

1 H og KRFs fellesforslag Handlingsprogram 2010-13

Endringsskjema drift og endringsskjema investering

Formannskapets Saksprotokoll 021209

Vedlegg 1 - H og KRFs fellesforslag

Kommunalutvalgets innstilling 241109

Saksprotokoll sektor 3

Saksprotokoll sektor 4

Saksprotokoll Kirkelig Fellesråd

Saksprotokoll sektor 1

Saksprotokoll sektor 6

Saksprotokoll sektor 7 skole

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-23

6 SV Forslag til endringer - drift og investering 2010-13

4 Venstres Forslag til Budsjett og Handlingsprogram2010-13

3 FrP forslag til Handlingsprogram 2010-13 og Budsjett 2010

Saksprotokoll sektor 5.2

Saksprotokoll sektor 2 barnehage

Saksprotokoll sektor 5

Dato: 27.11.09
Saksnr.: 200903192-25
Arkivkode E: 145
Saksbehandler: Terje Fjellvang

Saksgang

Formannskapet
Bystyret

Møtedato

02.12.2009
17.12.2009

Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2010-2013 - årsbudsjett 2010

Sammendrag:

Rådmannen la fram innstilling til handlingsprogram 2010-2013 og årsbudsjett 2010 i bystyret 4. november. Rådmannen har fått informasjon om endrede forutsetninger som nå blir lagt fram i denne tilleggsinnstillingen.

Rådmannen legger også fram enkelte mindre tiltak som ikke var avklart da budsjettforslaget ble lagt fram 4. november 2009.

Rådmannen fremmer et nytt forslag til vedtak punkt 1 for årsbudsjett og et nytt forslag til punkt 1 for handlingsprogram 2010-2013.

Forslag til vedtak - Årsbudsjett 2010

1. Budsjett for Kristiansand bykasse 2010 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 04.11.09 med forslag til justeringer datert 26.11.09, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2009.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2010 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget.
3. Eiendomsskatten fastsettes til 7 promille av justert takstverdi.
4. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til rådmannens innstilling.

5. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3,1 prosent samlet sett.
6. Bystyret samtykker i at det opptas de lån som er ført opp i investeringsbudsjettet. Rådmannen delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommuneloven §50. Rådmannen gis fullmakt til å pantsette bygg og anlegg som sikkerhet for de respektive lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill kr. Rådmannen delegeres fullmakt til å godkjenne rentevilkårene.
7. Rådmannen får fullmakt til å foreta sektorvis fordeling av avsetning til lønns- og prisjusteringer og eventuelt andre samleposter av mer teknisk karakter til fordeling.

Forslag til vedtak - Handlingsprogram 2010-2013

1. Handlingsprogram for perioden 2010-2013 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 04.11.09 med forslag til justeringer datert 26.11.09, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2009.
2. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i handlingsprogrammet.
3. Barnehagebehovsplanen for perioden 2010-2013 vedtas.
4. Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2007-2010, godkjennes med foreliggende rullering og med de eventuelle justeringer som følger av bystyrets vedtak. De prioriterte listene for ordinære anlegg, nærmiljøanlegg og lokale kulturbygg, legges som grunnlag for årets søknader om spillermidler.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg: Endringsskjema drift og endringsskjema investering

Bakgrunn for saken :

1. Innledning

Rådmannen vil i denne saken foreslå enkelte justeringer av det tidligere fremlagte forslag til handlingsprogram for 2010-2013. Justeringene skyldes i hovedsak endrede forutsetninger etter at rådmannen presenterte forslaget i møtet 04.11.09.

2. Ny prognose for resultatet 2009

2.1 Sektorer med ny prognose på resultat 2009 i forhold til 2. tertialrapport 2009

Barnehageetaten

Det ble anslått 2,2 mill.kr. i merforbruk 2. tertialrapport. Ved behandlingen av tertialrapporten orienterte rådmannen om at underskuddet forventes å bli høyere enn anslått i 2. tertialrapport.

Oppdatert prognose for barnehageetaten pr. 24.11.09. viser et antatt merforbruk på 8,1 mill kr. Ubalansen som tydeliggjøres nå skyldes i all hovedsak mindre statlige skjønnsmidler til dekning av økte kommunale tilskudd til private barnehager og gjeldende driftsnivå i kommunale barnehager. En betydelig større andel av de statlige skjønnsmidlene brukes i 2009 som kommunale tilskudd til likeverdig finansiering av private barnehager.

Som nevnt i 2 tertialrapport er andelen av skjønnsmidlene til kommunal drift redusert fra 34% i 2007 til 17% i 2009 (tilsvarende ca 6 mill.kr.), dvs. at resterende 83% av skjønnsmidlene går ut som kommunale tilskudd til private i 2009. Dette indikerer en større ubalanse i 2009 enn tidligere år. Merutgifter til midlertidige tilbud/oppstart av ny drift og generelt økt driftsnivå kan altså i større grad være underfinansiert i 2009 enn regnskapsresultatet for 2008 og t.o.m. 2 tertial 2009 viste.

Det er satt i gang flere tiltak for å begrense underskuddet i etaten, men dersom ikke Stortinget forbedrer finansieringsordningen for barnhagetjenesten forventes de budsjettmessige utfordringene å bli betydelige også til neste år.

Skoleetaten

Skoleetatens netto disposisjonsfond utgjorde 12,1 mill. kr per 01.01.09. I 2008 ble det holdt tilbake 3,4 mill. kr i lønns- og prisjustering for å løse deler av effektiviseringskravet i 2009. I tillegg ble det i 2008 ikke sendt faktura til skoleetaten for leie av Vågsbygd samfunnshus og de budsjetterte leieutgiftene på 2 mill. kr ble avsatt som sentralt disposisjonsfond i påvente av ettersendt faktura i 2009. Etter justering for ovennevnte overføringer viser samlet disposisjonsfond per 2. tertial 2009 en avsetning på 6,7 mill. kr. Skoleetaten meldte i 2. tertialrapport 2009 et forventet merforbruk på 5 mill. kr. Skolene/enhetene melder månedlig prognosetall til skoleetaten sentralt. Samlet prognose ved utgangen av oktober kan tyde på at merforbruk kan bli på om lag 10 mill. kr i 2009.

Øvrige sektorer har ingen eller mindre endringer i forhold til økonomistatus meldt i 2. tertialrapport 2008.

2.2 Skattanslaget for 2009

Skatteinngangen pr oktober 2009 viser en merinntekt ift budsjett på kun 5,0 mill kr. Ved utgangen av september lå vi 36,2 mill kr foran budsjettet. Budsjettert endring i skatteinngang på årsbasis er 5,18 % mens skatteveksten hittil er 5,55 %. På landsbasis var skatteveksten 7,1%. Kristiansand har som hovedregel de siste årene hatt en skattevekst over landsgjennomsnittet. Den svake skatteinngangen hittil i år skyldes bl.a høyere marginavsetning.

Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til hvor stor del av den svake skatteavregningen som kom til uttrykk i oktober og hvor mye den vil svekke november inngangen. Rådmannen vil anbefale at det ikke legges inn andre forutsetninger for Kristiansand enn lagt til grunn fra regjeringens side i statsbudsjettet.

2.3 Samlet resultat

I 2. tertialrapport ble korrigert netto driftsresultat anslått til 50-70 mill kr. Situasjonen ser noe svakere ut ved utgangen av november 2009 som følge av svakere resultatet i skole og barnehage og en svak skatteinngang for oktober.

3. Forslag til driftsendringer av handlingsprogrammet 2010-2013

3.1 Kultursektoren

Vision skatepark

Vision skatepark søkte om 0,5 mill kr i tilskudd for 2010 innen 1. mai. Dette var rett etter åpningen i april og ga lite grunnlag for sikker budsjettering. Kommunen mottok i oktober regnskap for virksomheten. Regnskapet viser at driften går som planlagt og initiativtakerne baserer den økonomiske modellen på 1/3 billettinntekter, 1/3 sponsorstøtte og 1/3 kommunal støtte. Totalbudsjett for 2010 er på 1,5 mill kr.

Rådmannen la inn kr 200 000 i årlig driftstilskudd til Vision skatepark. Med de opplysningene som vi nå har fått gjennom regnskapet for driften første halvår, anbefales det å omprioritere innenfor budsjettammen slik at tilskuddsordningen til "Særlig viktige barne- og ungdomstiltak" reduseres med kr 150 000 (av totalt kr 300 000), og at tilskuddet til skateparken økes til kr 350 000 fra og med 2010.

Midlertidig svømmehall

I rådmannens forslag til handlingsprogram er det lagt til grunn at det skal leies tid i Spicheren. Det sikrer treningstid for svømmeklubbene, men gir et vesentlig dårligere tilbud. I tillegg vil det i realiteten ikke være tilbud for folkebadvirksomhet. Det arbeides videre med å leie eventuelt kjøpe et midlertidig basseng som settes inn i Odderøyahallen. Det er imidlertid et dyrere alternativ, og rådmannen har ikke funnet dekning for dette i forslag til handlingsprogram.

Styreleder i Vågsbygd SLK har ved brev datert 20.11.09 gitt et innspill om bidrag til kjøp/leie av basseng under visse forutsetninger. Dersom svømmeklubben kan bidra finansielt og i forhold til driften av den midlertidige svømmehallen på en tilfredsstillende måte, vil rådmannen fremme en egen sak for bystyret i begynnelsen av 2010.

Drift Kilden - oppstartskostnader

Fylkesrådmannen har foreslått å øke tilskuddet med 0,5 mill kr (totalt 0,7 mill kr). Det er vesentlig lavere enn det rådmannen mener er en rimelig fordeling av det økonomiske ansvaret for driften av Kilden. Det er innarbeidet et kommunalt bidrag på 2,6 mill kr. Rådmannen vil ikke anbefale å nedjustere bidraget fra kommunen nå, men heller jobbe aktivt for at fylkeskommunen skal øke sitt bidrag. Det er viktig at det legges tilstrekkelig med ressurser inn i planleggings- og tilretteleggingsfasen.

Ev. utvidelse av Idda Idrettspark med Curlinghall

Flerbrukshall og ishall er vedtatt og avtale inngått med entreprenør. I anbudsrunderen var det en opsjon på bygging av Curlinghall. Rådmannen har i forslag til handlingsprogram 2010-2013 ikke innarbeidet bevilgningen til Curlinghallen. For å få realisert Curlinghall kreves det ytterligere 10 mill kr i investeringsmidler. Basert på erfaringen fra tilsvarende haller forventes det at hallen gir høyere driftsinntekter enn driftsutgifter (0,2-0,4 mill kr). Det arbeides videre

med å få sponsormidler for å finansiere hallen. Dersom det kan fremforhandles et forslag til sponsoravtale som sikrer en finansiering som ikke belaster bykassen, vil rådmannen fremme et tilleggsforslag før bystyre behandler saken 17.12.09.

3.2 Teknisk sektor (sektor 5.1)

Økning av driftstilskuddet til Brannvesenet IKS

Representantskapet for Kristiansandsregionen brann og redning IKS (KBR) vedtok i møte 19.11.09 enstemmig styrets innstilling til budsjett for 2010. Budsjettet er totalt på 78,86 mill kr og Kristiansand kommunes andel er 46,862 mill kr (65,05%). I rådmannens forslag til handlingsprogram er det lagt inn 46,299 mill kr. Det forslås at bevilgningen økes med 0,563 mill kr slik at det er samsvar mellom budsjett vedtatt av representantskapet for KBR og tilskuddet som ligger inne i kommunes budsjett.

Det er ikke tatt høyde for gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) grunnet manglende tilbakemelding fra Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap. ROS - analysen og de økonomiske konsekvensene av denne vil kunne bli fremmet som egen sak i løpet av 2010. På den annen side bør der forventes at KBR kan redusere ressursbruken på administrative tjenester jfr. utredningen som lå til grunn for sammenslåingen av brannvesenet i kommunene. Her ble det bla. pekt på følgende:

” Antall ledere reduseres fra 12 til 5 (eventuelt 4). Overtallige ledere går inn i staben med nåværende lønns- og arbeidsbetingelser og ivaretar de funksjonene som er beskrevet innen kompetanseutvikling og planlegging. I tillegg forutsettes at organisasjonen må styrke den merkantile funksjonen for å kunne utføre/få utført funksjoner som lønn, regnskap, IT og arkiv. Styrking av staben gir muligheter for mer effektiv drift og betydelig økning i inntektene. Vi har her lagt til grunn en merinntekt/kostnadsreduksjon på 1,6 mill kr. Det vurderes som realistisk å oppnå et slikt nivå i løpet av 2-3 år. ”

Sandripheia

Anlegget på Sandripheia er et interkommunalt anlegg eid av kommunene Kristiansand, Vennesla, Søgne og Songdalen. I 2008 brant hoppbakken ned til grunnen. Det er ønskelig at hoppanlegget gjenoppbygges (5,5 mill kr), samt videreutvikle anlegget med et bedre tilbud (Snøkanon, tråkkemaskin med mer – 2,2 mill kr). Det er også påkrevd å bedre de trafikale forholdene i området (3 mill kr).

Det legges opp til en finansiering bestående av forsikringsoppgjør, spillemidler og kommunal finansiering. Som hovedregel dekker spillemidlene 1/3 av kostnadene til bygging av anlegg. I tillegg gis det 20% ekstra til tiltak som er et resultat av interkommunalt samarbeide.

Totalbeløp som finansieres av kommunene blir da kr. 6.410.000.- i 2010

Fordeler man dette forholdsmessig etter eierandeler skulle fordelingen bli som følger:

Kristiansand	kr. 4.275.000.-
Vennesla	kr. 1.600.000.-
Søgne	kr. 267.500.-
Songdalen	kr. 267.500.-
Sum	kr. 6.410.000.-

Tiltakene betegnet med ”Andre prioriterte tiltak” (skileik/skibakke, rulleskiskyting, ny løypestrase med mer) foreslås vurdert ved rulleringen av handlingsprogrammet. Kostnadene her er anslått til kr. 2,4 mill. Av dette vil man kunne få ca kr. 600.000 i spillemidler. Etter fratrukk for spillemidler vil det totalt sett være behov for kommunal finansiering av 1,8 mill.

Kommunenes årlige driftstilskudd bør økes i tråd med den utviklingen som har vært av anlegget. Styret har i sitt brev anslått den økte kostnaden til kr. 500.000.-

Den foreslåtte økningen på driftssiden vil gi følgende fordeling på kommunene.:

Kristiansand	kr. 333.000.-
Vennesla	kr. 125.000.-
Søgne	kr. 21.000.-
Songdalen	kr. 21.000.-
Sum	kr. 500.000.-

Rådmannen anbefaler at det innarbeides et årlig driftstilskudd på 333.000 kr fom 2011.

3.3 Skoleetaten

Internasjonal skole

Internasjonal skole har plassproblemer, og rådmannen anbefaler at det leies inn brakker inntil en det avklares en permanent løsning.

3.4 Sektor 9 – Frie inntekter mv

KNAS – renteinntekter på ansvarlig lån og utbytte

Rådmannen har i forslag til handlingsprogram 2010-2013 lagt til grunn at renten på det ansvarlige lånet økes. På den annen side anbefaler rådmannen at det legges til grunn at det ikke utbetales utbytte i 2010. Dette er i tråd med sak til bystyret 07.10.09 (B-132/09). Rådmannen har startet forhandlingen med KNAS, men foreløpig er det ikke enighet om rentebetingelsene. Forskjeller utgjør om lag 5 mill kr i året. Utbyttekrav og renter på ansvarlig lån bør ses i sammenheng (jfr. sak B-132/09). Rådmannen legger derfor fortsatt til grunn at det samlede utbytte/renter på ansvarlig lån blir som forutsatt i forslag til handlingsprogram.

4. Forslag til investeringsendringer av handlingsprogrammet 2010-2013

Utvikling av friområdet på Dvergsøya

Formannskapet har vedtatt å starte forhandlinger med Slottet vedr. leie av Vogt villa på Dvergsøya. Dersom en avtale med Slottet blir en realitet, vil rådmannen anbefale at det i større grad legges til rette for allmennheten på øya. Det foreslås derfor å avsette en bevilgning på 1,2 mill kr til moringer i sjø, bolter på land samt gang- og fortøyningsbrygge.

Det anbefales at investeringen finansieres ved bruk av fond i teknisk sektor (0,5 mill kr), momskompensasjon og økt låneopptak. Dersom Vogts Villa leies ut, vil leieinntektene dekke vedlikehold samt deler av finanskostnadene.

Investeringer i Gjestehavnen

Rådmannen anbefaler at det kjøpes inn nye bryggeanlegg i form av en lettere konstruksjon, og en tyngre brygge/bølgebryter. Dette er anlegg som vil utgjøre en tilfredsstillende løsning både for Tall Ship Races og for videre bruk i gjestehavna. Når mer permanente anlegg er på plass i gjestehavna, kan flytebryggene/bølgebryterne tas i bruk i en fremtidig småbåthavn og i hvert fall noe av investeringen kan da tas inn igjen over småbåthavnenes budsjett.

TSR-arrangementet vil sammenfalle med deler av høysesongen for båtferierende og legge beslag på gjestehavnas tilbud til ordinære båtturister. Under forutsetning av at ovennevnte bryggeanlegg kjøpes inn, vil rådmannen anbefale at de gamle flytebryggene benyttes til å etablere et midlertidig tilbud på Odderøya. Dusj-/toalettfasiliteter bør kunne løses ved bruk av anleggene som er i idrettshallen.

Det foreslås foreløpig avsatt 5,25 mill kr til dette formålet. Det er dialog med TSR i forhold til bidrag. I tillegg bør økt kvalitet på Gjestehavnen gi grunnlag for økt leieinntekter på sikt. Det pekes også på at deler av investeringen på et senere tidspunkt kan tas inn over småbåthavnens budsjett.

Salg av eiendom

Kristiansand Eiendom har økt anslaget for salg av eiendom (tomtegrunn på Dalane industriområde) med 5,2 mill kr.

Ansvarlig lån til Kristiansand Kunnskapspark

Selskapet har søkt om et ansvarlig lån på 2,45 mill kr fra Kristiansand kommune. ENTRA som eier av 51% av aksjene har gitt selskapet et lån på 5 mill kr og ønsker at kommunen skal ta sin del av ansvaret for dette lånet. Rådmannen vil anbefale denne løsningen.

5. Konklusjon

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til årsresultatet for 2009. Resultatet kan bli noe svakere enn anslått i 2. tertialrapport og i rådmannens forslag til handlingsprogram for 2010-2013 som er basert på at det ved utgangen av året ville være om lag 60 mill kr i disposisjonsfond.

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2010-2013 inkludert endringer i tilleggsinnstillingen, har et positivt korrigert netto driftsresultat på 98,4 samlet sett i perioden. Det er en forverring på 7,4 mill kr i forhold til rådmannens opprinnelige forslag.

Korrigert netto driftsresultat er svakt med tanke på usikkerheten vedrørende skatteanslaget for neste år og de betydelige utfordringer som både barnehageetaten og helse- og sosialsektoren har med å holde virksomheten innenfor budsjettrammen. Forslaget er videre basert på betydelige innsparingstiltak innenfor alle sektorene. Det blir svært krevende å oppnå budsjettbalanse i perioden.

Basert på denne tilleggsinnstillingen legges det opp til følgende netto driftsresultat i perioden:

i mill kr	2010	2011	2012	2013	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	50,7	26,4	20,3	0,9	98,4
Avsetning til kommunefondet (prisjustering)	-13,2	-13,2	-13,2	-13,2	-52,8
Finansiering av investeringer	-30,0	-5,0			-35,0
Avsetning disposisjonsfond	-7,5	-8,2	-7,1		-22,8
Bruk av disposisjonsfond				12,3	12,3

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond samt bundet overføring av investeringsmoms fra drift til investering